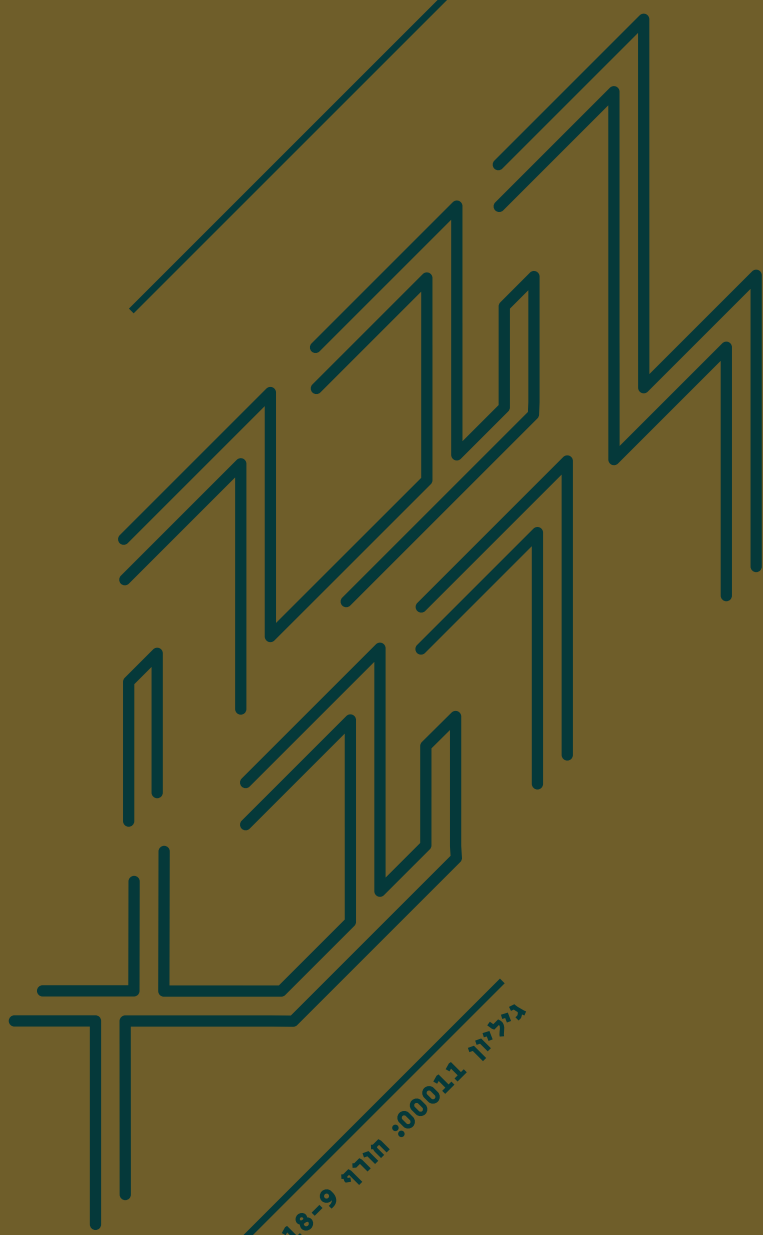

גיליון 00011: חודש 9-2018

++++ בראשית
שמות \$\$\$\$
ויקרא וווו
במדבר #####
דברים zzzz
קלל *****

מחולק
חינם

הבה להבא

כתב עת לספרות עברית עכשווית וניסיונית

גיליון 00011: חורף 9-2018

עורך: עודד כרמלי

מערכת: יואב עזרא, ג'רמי פוגל, רעואל שועלי, סער יכין,
גל עזרן, עמנואל יצחק לוי, רועי כספי, נדב נוימן ונח אנגלהרד

עיצוב: עידן אפשטיין (idannnn.com)

דימויים אורחים: יוני לקס (עמ' 10-11, 75)
גל מלניק (עמ' 43), נעם וינר (עמ' 81)

ניקוד: רועי "הכריש" שניידר

מו"ל: מקום לשירה

דפוס: אופסט א.ב.

כל הגיליונות להורדה: HavaLeHaba.co.il

פייס: הבה להבא | מייל: HavaLeHaba@gmail.com

גיליון זה רואה את האור בעזרת משרד התרבות והספורט

התוכן

4	תשדורות מלויין ריגול
12	יואב עזרא
16	שני פוקר
18	בן לוי
20	שגיא אלנקוה
24	ליאור אופיר
26	מעין קרשן
28	רומי פלדי
32	נדב נוימן
35	יערה שטיינר
38	נמרוד ברקו
38	רונה ברנס
40	גל עזרן
44	אופק קהילה
52	עמנואל יצחק לוי
54	נח אנגלהרד
56	דוד ניאו בוחבוט
60	רעואל שועלי
63	עמית בן עמי
64	אייל שלום
66	יונדב פרידמן
68	אסיף רחמים
76	על שולחן הניתוחים: "נחיתת־לא־אונס" לדוד אבידן
82	על שולחן הניתוחים: "קפלה קולות" לאבות ישורון

את/ה כאן

לקרוא את עמיחי בירושלים / עומר ולדמן

מרב כנוח אהפך למשעמח
תהילה, במחנה

לקרא את עמיחי בירושלים, בסתו, ולהבין שרבים מדי חיים כמו שרצית
באמת. עמיחי האהוב בגלוי על תהלה ועל בנות ירושלים שדמו לה. שעמד
בשיחה האחת שהיתה לנו על שירה, כששאלתי איך היא מרגישה אתנו,
וענתה: זה כמו בשיר ההוא של עמיחי, אתה זוכר. ולא ידעתי על מה היא
מדברת. כמו תמיד.

אחרי שנפרדה ממני שלחה לי מכתב שכתבה לחברה לשעבר. "אם אני רוצה
לדבר על הדכאון שלי, על תחושת האמון שחוזרת בי... אני צריכה להסביר
- מאחורי כל זה מסתתר אשר גדול". לקרא את עמיחי בקול, בקדחתנות.
להאמין שאני גוזר מתוכו את תהלה המאשרת. להושיב אותה לידי. לא על ידי.
לא מאשרת על ידי. לא מאשרת. לא על ידי. לא ממני.

יש לי מעט מדי דברים להסתיר ויותר מדי רצון להסתיר בשביל לאהב כמו
עמיחי. יש בי כעסים ומלים נשרכות אחריהם. אני מקנא בו שהצליח להפך את
הסדר הזה. בנעורי קראתי בשיריו המקדמים ואמרתי, כך אני רוצה להרגיש.
כך שיראו את רגשותי. ובמקום הזה. בשנים שבאו, בהר הצופים, חשבותי עליו
בחשך כשפני לתקרה. ראיתי אותו מזיע בלילות, מסתיד כצבע הבוכה, הבהיר
מכל בהיר, של זכרונות אלמים. ראיתי אותו שומע תהלה בחשכה. כאלו נאמר
משם גם לו: "עזבתי אותך כי לא אמרת דבר באמת, והתחלתי לשנא אותך
כשהבנתי שמבחינתך זאת האמת".

נעמה לו הידיעה שקולו נשמע בפי רבים בשעת רצון. בשפות אחרות. מחוץ
לירושלים. אפשרות כזאת בלתי נסבלת בעיני. שמישהו אחר יאמר את דברי
לתהלה אחרת. שתהלה תשמע את הדברים ממישהו אחר, במקום אחר, בשפה
אחרת, מחוץ לביתה. אפלו ששמעה. אפלו שכמה כבר יש לומר.

השירים של עמיחי עשויים ממדורות, מכתפים אסופות אחר חבוק ולא אחר
חרדה. השירים שלי עשויים מדברים אחדים. שהיתה להם הזדמנות אחת
להאמר. לא הוצאתי אותם כדי שינקו אותם משמי ויהיו נחלה לרגשות הכלל,
אלא כדי שיראו אותי מתוכם. שאשה אחת תראה. כשברור שלא תראה. עמיחי
כזו את דבריו לאשה אחת כדי שאלף איש יקראו אותם באלף דרכים שלהם.
אני רוצה שאלף איש יקראו אותי בדרך אחת של אשה אחת, שלרגע ראתה
אותי ברור.

על ראש ההיקו בוער כובע הרומנטיקן / יונדב פרידמן

מדוע לא נכתב עדיין ההיקו 'עשן נמלט לירח/בכפר הבוער/תעודת זהות
שאבדה'? זה נראה לכם הגיוני שכבר 2019 ועדיין לא נכתב ההיקו 'עשן נמלט
לירח/בכפר הבוער/תעודת זהות שאבדה'? באיזו מדינה אנחנו חיים? באיזו
מדינה אנחנו רוצים לחיות, שאין בה ההיקו 'עשן נמלט לירח/בכפר הבוער/
תעודת זהות שאבדה'? בווה.

זה לא היקום שקורס לתוך עצמו / יונדב פרידמן

על מנת להשיב על השאלה האם ישנם חיים תבוניים מחוץ לכדור הארצה,
בני אדם שלחו טאוטולוגיות לחלל כדי שהתשובה תהיה חיובית ובדמותם
הינוקה. הם לא תכננו לגלות שלמעשה חיו כל הזמן הזה על ספונה של מרכבה
קוסמית, של חממת כבידה, שבשם הזכות לבורות כנתה אמא אדמה. שהם
ההשגחה העליונה שתבעו לעצמם אך שעצמם יתום מדי, שומם מדי, לכל
השגחה.

הערה בעניין מצבו של האדם / יונדב פרידמן

האדם נעשה יותר ויותר דד-לין, פחות ופחות דקות חיה.

משחקים / שגיא אלנקוה

הגשר צר ובעולם משחקים תופסת ומחבואים.

קסום / שגיא אלנקוה

בכל הקשור למעשים, אתה אפס מוחלט, אבל בפנטזיות אתה מאוד מוצלח. חבוט מכדי להיות בודהה, ובכול זאת תכלית קיומך הסירוב. נזיר פרוע וצבעוני, חובב כוסות תה שומר של הגן הקסום.

מחשבות דוהרות באוטוסטרדה / יובל פלוטקין

במרכז עוד מהביל. לצאת החוצה כמו לעשות אינהלציה. התנועה ברחובות ערה. אפשר לחשוב שמישהו מתכנן הפיכה, או לכל הפחות פרובוקציה. אין לי מושג למה אני מחכה. אם לעצמי אני מחכה, הרי שאני מוכרח להיות מטרור. כי אני זה שיושב כאן ומחכה. בינתיים שני אנשים מתיישבים על הספסל. אחד אומר לשני: השבוע התחלתי לעשות מדיטציה. חברו משיב: גם אני. אפילו הורדתי אפליקציה.

שתי התרחשויות תל אביביות / יובל פלוטקין

שני אנשים נכנסים לבית קפה אופנתי. האחד שואל את השני: מה עושים פה?

שני אנשים נכנסים לבר בקרבת מקום. האחד שואל את השני: למה עברנו לפה, בעצם? השני משיב: אני לא אוהב להתרוצץ. אני מעדיף לשבת במקום אחד לאורך כל הערב. הראשון מביט בו בתמיהה. השני מבאר: המקום הקודם לא אפשר את זה.

שימושים ציבוריים / בן לוי

יפה. יפה מאד. יפהפה. איזה יפי. מלא חיים. מקסים. קסום. נפלא. מפלא. אין דברים כאלה. מאלף. מעלף. מדהים. נהדר. איכותי בטרור. קטע. מרגש. מדיק. חזק. נוגע. פוצע. עמק. אין, אין. מצמרר. מטלטל. היפנוטי. נעתקתי. פשוט בלי מלים. מעלה. אוף, זה פאקינג מעלה. אלהים אדירים – וואו.

אחרון הצ'יקיאנים / עודד כרמלי

בעקבות "אחרונים" לרן פגיס

אני כבר נדיר למדי. זה שנים שנגליתי רק פה ושם בפסטיבלים בינלאומיים. גופי האפרוחי מסוה יפה בין המשוורות האירופיות ונצמד לאמיר אור בחוף ימה של ניס. בתנאי תרבות בכלל לא הייתי מחזיק מעמד. אני עיף. רק המלחמות הגדולות עוד מגרשות אותי מגליון לגליון.

מניפסט הפופיק / עודד כרמלי

הפופיק שלי עמוק יותר, הפופיק שלי רחב יותר, הפופיק שלי אותנטי יותר מהפופיק שלכם. הפופיק שלי יונק מסורות, הפופיק שלי אוגר משפחות, הפופיק שלי בן בית כמו עץ זית. הפופיק שלי מחמם בחורף ומצל בקיץ. הפופיק שלי הוא פופיק לשימור. ערך טבע מוגן.

הפופיק שלכם אומר: מה זה הפופיק שלי כזה וכזה, כולנו באנו מהמפץ הגדול ויצאנו מאפריקה. דברו בשם הפופיק שלכם. הפופיק שלי בא מהסבתא ויצא

מהאמא. בפופיק שלי יש פי אלף יותר אימהות מאשר בפופיק שלכם. כמו שאתם מוציאים מוך ככה אני מוציא אמא. את האמא של האמא אני מוציא.

אתם חושבים מהראש רק כי אין לכם אמא. אני לא חושב מהראש. אני מרגיש את זה בבטן. אני מגיב מהבטן, נושם מהבטן, מדבר מהבטן. אני ישן על הבטן ונולד מהאמא. אתם הולכים חרדים עם כל הרגע שלכם בחוץ. אני הולך שקט עם כל הרקע שלי בפנים. אחר כך אני נרדם עם כל האגודל שלי בפופיק, ככה ישן כמו תינוק.

כי האמת היא שאתם פוחדים מהפופיק שלי. אתם פוחדים מהפופיק שלי כי יש בו משקעים. שמתם לב שהוא נראה כמו צלקת? אתם עשיתם את זה לפופיק שלי. פעם הפופיק שלי היה חלק כממרח. טבולה ראסה. אתם חתכתם אותו ככה, אתם הפכתם את הפופיק שלי לפופיק פוליטי.

כן, הפופיק שלי הוא פופיק פוליטי. כל מעשה שהפופיק שלי עושה הוא פוליטי. הפופיק שלכם יכול, לכל היותר, לפתח מודעות פוליטית לפופיק שלי. אבל אתם אל תקפצו מעל הפופיק שלכם. אם אתם ממש מוכרחים להתבטא באיזה נושא, אז לכל הפחות תרימו את החולצה. שכולם יראו מי אתם.

ובבקשה אל תדברו בשמי. רק הפופיק שלי יכול לדבר בשמי, לייצג אותי. כשאני קורא ספר שכתב פופיק כמו שלי – זה עושה לי קר בבטן וחס בלב. כשאתם קוראים ספר שכתב פופיק כמו שלי – זה כמו סינית בשבילכם. יותר גרוע, כי סינית אפשר ללמוד. פופיק כמו שלי אי אפשר ללמוד אפילו בתיאוריה. כי הפופיק שלי מדבר בשפה שנקראת שפת אם.

אמת, אינני דובר אותה בעצמי, אבל עליכם ללמוד את שפת האם שלי אם ברצונכם שנקיים איזשהו מונולוג תרבותי. כי אתם לא מכירים את העבר המפואר ואת העושר התרבותי של הפופיק שלי. אמת, גם אני לא ממש מכיר את העבר המפואר ואת העושר התרבותי של הפופיק שלי – אבל אני מחובר אליו בחבל השבור. וזה חיבור שאתם לא יכולים להבין וזה חיבור שאתם חייבים להכיר.

למה אני משיח / ג'רמי פוגל

-
אני צאצא ישיר של דוד המלך
וגלגול נשמתו של יהונתן
אם אני אוהב את עצמי כמו שאני אוהב את עצמי
ואני אוהב את עצמי
זה לא בגלל שאני אוהב את עצמי
אלא בגלל שדוד אוהב את יהונתן
כמו שיהונתן אוהב את דוד.

בני / ג'רמי פוגל

-
ה
ב
ה
ל
ה
ב
א
-
בגיל חמש עשרה, בטיול של תנועת הנוער הציוני בארץ הקודש, אוננתי בכנרת. בעודי כל כולי מתחת למים, באופוריית הכחול המתוק, שפכתי את זרעי לאין. מאז, הולכת וגוברת בי הסברה שזרעי אמנם נשאר במקום אבל חזר בגלגלי הזמן דרך חור תולעת גלילי בגלי הכנרת, ובעוד היא שובלת במים הטהורים, חדר לרחמה התמים של אותה בתולה מרים, שכך הולידה, מבלי לדעת איש, את בנה, את בננו, ישוע.

למרים אני רוצה לומר תודה. תודה לך על הלידה, תודה לך על איך שחינכת את הילד. כל כך מצטער שלא יכולתי להיות שם ברגעים הקשים, כשהוא בכה בלילות וסבל בימים וביום ההוא. אני חי בזמן אחר, אבל אני איתך בלב. את המזונות שלא קיבלת אני מפקיד לנשמתך. עשית עבודה יפה, מרים. אני מצדיע לך, אני מצדיע לזרועותיך הענוגות.

וישוע, בני, אני רק רוצה שתדע שאני גאה בך. באת לעולם שקוע בשנאה, ונתת את אור אהבתך לכול. אולי בסוף לא יצא כמו שרצית, אבל למי כבר יוצא כמו שהוא רוצה. ואיזה כוונות היו לך, רק טוב היית, ילד שלי. אני מביט במעשיך ומתרגש. אתה ילד מיוחד היית. כבוד גדול לכל אבא שיהיה לו כזה בן.

עדותו של השבור

יואב עזרא

הִנֵּפֶשׁ שְׁלִי שְׁבִיכָה כְּמוֹ כּוֹס זְכוּכִית בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ
כְּלִי
תְּקוּהָ
כִּי הַיָּם לֹא יִשְׁלִיךְ עָלַי סֵלַע
הַחֹכֶל הִנֵּפֶשׁ שְׁלִי לַעֲמֹד בְּמֶאֱמָץ אִם לֹא

אגדת הכוס והסלע

יואב עזרא

הִנֵּפֶשׁ שְׁלִי שְׁבִיכָה כְּמוֹ כּוֹס זְכוּכִית בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ
כּוֹס זְכוּכִית יְכוּלָה לְשֹׂאת מֶאֱמָץ
אָדָם נוֹשֵׂא תְּפִלָּה בְּנִפְשׁוֹ
וּכְבֹּד
הַשְּׂכֵם־בִּבְקָר
וְאוֹר וְרָדִים נְפֻצּוֹ שְׁמִים תְּכַלֵּחַ
זֵיו־כְּחָלִים מֶרְחֹק מֶרְחֶק שְׁלֹשָׁה יָמִים
רוֹאִים
הָרִ
אֲדִיר
כָּכֹל
שְׁמִתְקַרְבִּים
רוֹאִים
שָׁזָה
אָדָם
וּכְכֹל
שְׁאֲנִי
מִתְקַרֵּב
אֲנִי
רוֹאֶה
שָׁזָה
אֲנִי
יִמְהַקְצָה
הַשָּׁנִי
מִשְׁלִיךְ
הַסֵּלַע
בְּשֶׁמֶשׁ
אֲדָמָה
קֶרֶה
לְרֹאוֹת
הַחֹכֶל
נִפְשׁוֹ
לְשֹׂאת בְּמֶאֱמָץ אִם לֹא
לִפְתּוֹעַ זֶה הַכֹּל הֶפֶךְ אֶמֶת
וְאֲנִי אוֹמֵר
הָלוֹ
זֶה רַק אֲגִדָּה
וְקוֹל שְׁלֹשָׁה אוֹ אוֹלֵי אֲרֻבָּעָה
זֶה נִכּוֹן זֶה הַכֹּל רַק אֲגִדָּה

15
84

14
84

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

[illegible]

ה
ב
ה
ל
ה
ב
א

מחילה שני פוקר

לְאִיזָה סִימֹן אֲנִי מַחֲפָה?

סֶךְ כָּל הַסְפּוֹר:
נִשְׁמָה
פּוֹצֵעַת
נִשְׁמָה

בְּלִי רְצוֹן מִמָּוֶשֶׁה לִפְצֹעַ

אֶז לָמָּה לֹא
עוֹבֵר לִי.

בְּחִזֵּי יֵשׁ
אִשָּׁה שְׁאֲנִי

לֹא מַצְלִיחָה
לְמַחֲל־לָהּ.

אִשָּׁה שְׁאֲנִי
לֹא מַצְלִיחָה

לְמַחֲל־לָהּ
יִשְׁנָה בְּחִזֵּי.

כָּל הַיּוֹם אֲנִי מְדַבֵּרֶת
עַל אִשָּׁה שְׁלֹא
מְדַבֵּרֶת אִתִּי.

לְאַחֲרוֹנָה הַתַּחֲלָתִי לְהִלְאוֹת
אֶת אֶהוֹבָתִי בְּסוּגִיָּה הַמְבֻקֵּיעָה שֶׁל דְּבַר מוֹתִי

וְזֶה הַחֵל נוֹכַח וּמוֹחָשִׁי בְּכָל בֶּשֶׁר וְשָׂד,
בְּכָל מֵלֶה בְּכָל אוֹשָׁה בְּכָל אִבְחָה בְּכָל רִגְשָׁה

נוֹטֵף הַזֶּמֶן דְּרָכֵי וְהִלְאָה, כְּמוֹ מַנְגִּינָה שֶׁהִשְׁתַּרְכָּה
(אֶהוֹבָתִי כְּבָר מְבֻקֵּשֶׁת, לְעֵתִים מִמָּוֶשׁ דּוֹרְשֶׁת,
לְקַצֵּר אִתִּי שִׁיחָה)

כְּבָר לֹא נִגְנַבְתְּ מִשְׁדֵּי אֵלָּא
יוֹתֵר אוֹמֶרֶת דִּי, כְּבָר לֹא דוֹאֲגָת לְשִׁדֵּי
אֵלָּא יוֹתֵר אוֹמֶרֶת בֵּיִי.

מְחִילָה עַל אִשָּׁה, מַחְצִיית מִשְׁתִּי, שְׂרָכְנָה בְּזוּעוֹת שֶׁל אַחֲרֶת. מְחִילָה עַל אִשָּׁה
מַחְצִיית חֲבִיוֹנִי, מַחְצִיית שְׁמִחָתִי הַפּוֹשְׁרֶת, מְחִילָה עַל אִשָּׁה שֶׁכְּמוֹ מוֹת אִשְׁתִּי
הַפְּקִיעָה חִיָּה מִשְׁפִּיית דַּעֲתִי, כְּשֶׁאֲמַרָה לִי, שְׁמִטִּי. כְּשֶׁאֲמַרָה לִי, לִשְׁמֹט.
כְּשֶׁהִפְיִלָה רוּחִי כְּחוֹמֶסֶת חוֹמוֹת, כְּשֶׁשְׂבָרָה עֲנָפִים נְמוּכִים בְּשִׁנָּתִי.

מְחִילָה
מְחִילָה
מְחִילָה
עַל אִשְׁתִּי.

אִיד אֲרַחֵיב אֶת שְׁפַת הַנְּטִישָׁה?
אִיד אֲרַחֵיב לְבִי אֶל הָאִשָּׁה
אֲשֶׁר בְּגִדָה בִּי בְּשִׁנָּתִי?

אֲנִי תְּקוּעָה בְּרִיק שְׁמִי
הֵיכֵן שְׁשֹׁאֲרִים אוֹחֲזִים חֲכָה
וּמְשׁוּעִים לְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַסִּימֹן.

-
ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

כחוט בזכרוני עולה

בן לוי

כחוט בזכרוני עולה שזורה אחת שני
אשר על תממה אי-אז עברתי בלשוני
שם מחק פחמיה זב מלוח, דבשני
ולחש עננים קמור, חשמל רך בשנים
למדני בלי שעור כחו של ענג ראשוני
עד שנטו חושי אל תף הוריה הישנים
ולא נחרת בם רשומו של רטט חישני
אשר ודאי פעם אי-פעם בחיקה הבישני
שזורה בזכרוני כחוט עולה אחת שני.

20
84

מעשה באדם שהיה

בן לוי

מעשה באדם שהיה צב
וחסר בית. נשא על גב
זכר אשליות-אהב, פחם
ענפי זית.

את שהגישו לפניו
ללחך סרב.

מרבית ימיו תמה חשב
תועה בין אור גדול לאפלה קשה –
שמה צב ים הוא, או צב יבשה?

כתם הרהוריו
משך איבריו אל תוך געגועיו.
הותיר אחריו עקבות צב, מאהב
סכום נמרץ של דברי ימיו.

21
84

א

שגיא אלנקוה

כיצד מילה סגורה בתוך עצמה

שגיא אלנקוה

אָנִי כְּמוֹ אֶחָד
הַמִּבְנִים הַלֵּלוּ,
מִרְאשִׁית הַהִתְיָשְׁבוֹת
בְּחִדְרָהּ, שֶׁהָרֶסוּ
כְּדִי לִפְנוֹת מִגֶּרֶשׁ לִקְנִיּוֹן
הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בְּאֶרֶץ.
נִצָּב עַל כְּנוֹ
מַעֲצָב לְמַשְׁעִי,
שׁוֹמֵם עִירָם וְעָרֶיהָ.
יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר מִמְּשׁוֹת הוּא
זָכְרוֹן שֶׁל דְּבַר שְׁסָפֶק
הִיָּה סָפֶק נֶחֱלָם.
דְּמוּת בַּעַל חַיִּים אוֹ רוֹבּוֹט
שֶׁפּוֹעֵלֶת עַל סוֹלֵלָה
וְנִצָּה בְּחֶדֶר.
אֶפְלוּ לַחַת צוּרָה
לְהַשְׁתַּקְקוֹת
לְמַשְׁמַעוֹת רַכָּה,
קֶשֶׁה.
לְעֻטּוֹת אֶת הַצּוּרָה
הַזֹּאת - כְּמוֹ חֲלֻצַת טְרִיקוֹ
שֶׁיֵּשׁ לְהַאֲבִק בָּהּ מַעַט
כְּפִי שֶׁקּוֹרָה לְעַתִּים
כְּדִי לְהִדְקָה עַל הַגּוֹף,
זֶה קֶשֶׁה שֶׁבַעֲתִים.
אָנִי לֹא מְחַלּוֹנִי,
חֶלֶק נֶכֶד מֵהַזְּמַן
הַשְּׁמַיִם חֲמִים וְנִקְיִים
וְכַמַּעַט מוֹצָקִים.

הֵיָם מִרְבֵּה רָאשִׁים וְעַקְבִּים,
וּמִמֶּנּוּ צִמְחוּ אוֹלֵי
יְצוּרִים מִרְבֵּי רָאשִׁים.
כַּחֲלִיל רֵב, סִפְרָטְנִי
הוּא צוֹעֵד וְיוֹרֵה חֲנִיתוֹתָיו
וּסְלָעָיו.
בַּעַל צוּאָר עֲבָה וְחָזַק
שְׂאִי אֶפְשָׁר לְחַנֵּק.
דְּגָמִים מִיִּנְיָטוֹרִיִּים שֶׁל
הֵיָם הִזָּה,
הֵם הַשֵּׁד הַנָּשִׁי, כּוֹס קֶפֶה
אוֹ מִרְק עֲדָשִׁים.
יָם הוּא רֵיחַ שֶׁל שׁוֹשְׁנָה.
בְּסוֹס דוֹהֵר קִמְצוֹץ יָם.
מֶלֶח הוּא אָבֹן בִּנְיָן אַחַת
שֶׁל הֵיָם וְלָכֵן קַל כְּטַפַּח טַל.
הַחַיִּים הֵם בְּדֵל יָם.
וְהָאֵשׁ הַגָּדוֹלָה שֶׁדוֹלֶקֶת
בְּכָל קְצוֹת הַיָּם.
וְהַחֹל הַדֵּק.

$$\frac{23}{84}$$

$$\frac{22}{84}$$

-

ה
ב
הל
ה
ב
א

-

שגיא אלנקוה

הַקְשׁוּרִיּוֹת בְּרֹאשׁ
שְׁמַחְבֵּרוֹת אֶת
הַמַּגָּע הָאֶפֶר הָאֶפֶר
הִזָּה,
סְבוּכוֹת לְמַדִּי,
אֲנִי אוֹמֵר לְעֶצְמִי,
כִּי הִרִי
אִין קָאן אֲוִיר פִּסְגוֹת,
אִין קָאב אֲמַתִּי,
יֵשׁ קָאב שְׁלֹא מִמֶּשׁ
מִצְלִיחַ לְשֹׁגֵר עֶצְמוֹ
לְמַדְחִיקִים חֲלָלִים.
אֲנִי אוֹמֵר, מוֹצָקוֹת הַמִּבְּנָה
אֲכֹן סְבוּכָה עַד מָאד,
וְיֵשׁ בְּכֹךְ פֶּשֶׁר,
יֵשׁ קָאן זִנּוּק,
יֵשׁ קָאן טְפוֹס,
וּפִאֲרוֹת וְנוֹפִי אֵילָנוֹת.

שגיא אלנקוה

פְּנֵי דָג,
שְׁנֵאֲבֶק עַל חֲיִיו,
זֶה אֲנִי.
וְהַמֶּאֱבֶק קַל,
כְּמַעַט כְּמוֹ כְּפִית
שְׁמִגְשֶׁת לִפָּה.
כְּמוֹ סֶלְמוֹן.
אִין בְּרִירָה,
אֶלָּא לְרִשְׁרֵשׁ
בְּרַעְשׁוֹ.

א

ליאור אופיר

אָדעם נַעצער בַּגְנָה
בַּעוֹן מַעֲשִׂים מְגַנִּים בַּעֲצָמוֹ.
מֵה זֹאת אוֹמֶרֶת
מַעֲשִׂים מְגַנִּים בַּעֲצָמוֹ?
אִיךָ עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה
מְגַנֶּה בַּעֲצָמוֹ?
מֵה רוֹצֶה מִי שְׁעוֹשֶׂה
מַעֲשֶׂה מְגַנֶּה בַּעֲצָמוֹ
בְּבִשְׂרוֹ,
חוֹדֵר לַעֲצָמוֹ
יוֹצֵא מַעֲצָמוֹ
עֲצָמוֹ כָּזָר
לֹא הֵזָר כְּעֲצָמוֹ.
רַע לַעֲצָמוֹ
רַע לַעֲצָמוֹ
מֵה תַעֲשֶׂה לוֹ הַחֲשִׁיפָה
הַעֲצָמִית לַעֲצָמוֹ?
אָדעם נַעצער בַּגְנָה
בַּעוֹן מַעֲשִׂים מְגַנִּים בַּעֲצָמוֹ,
מְגַנֶּה אֶת עֲצָמוֹ
מִגֵּן עַל עֲצָמוֹ,
מִי חֹצֶה אֶת מִי חֹצֶה
כִּמוֹ קוֹסֶם
מַעֲשֶׂה מְגַנֶּה בַּעֲצָמוֹ.
מִי־שֶׁהוּ שׁוֹכֵחַ אֹתוֹ
וְעִכְשׁוֹ חוֹשֵׁב שְׁאֵנֶס אוֹתוֹ?
לֹא,
מִי־שֶׁהוּ אֵנֶס אוֹתוֹ וְעִכְשׁוֹ
חוֹשֵׁב שׁוֹכֵחַ אֹתוֹ

א

ליאור אופיר

שׁוֹבוּ בְּנֵפֶשׁ שׁוֹכֵחַ אוֹתוֹ
עַל כֵּן אֵין לִי נֶפֶשׁ
וְאַתָּה חֲפָשִׁי לְנֶפֶשְׁךָ
לְנֶפֶשׁ בְּנֶפֶשְׁךָ
לְנֶפֶשׁ בְּנֶפֶשִׁי
נֶפֶשִׁי בְּנֶפֶשְׁךָ
נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ
נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ
שְׁתִּי עֲרוֹת נֶפֶשׁ
מוֹסִיף נֶפֶשׁ עַל נֶפֶשׁ
נֶפֶשׁ עַל נֶפֶשׁ.
מִי שְׁאוֹמֵר שֶׁהוּא רוֹצֶה
לְצֹאת לְחֶפְשָׁה
מֵאֵד עֲצוּב לְשֹׁמֵעַ.
אִיזָה חַיִּים הֵם
שְׂיוֹצְאִים מֵהֶם
לְחֶפְשָׁה

$\frac{27}{84}$

$\frac{26}{84}$

כנפי גשם מעיין קרשן

כַּנְפֵי גֶשֶׁם טִפְפוּ רֶנָּן וּלְטֹף
עֲפַעְפִי כַחֲלִילָיִים אֲגָלִים בְּסִבְכַת שְׁעָרֵי
אַרְבוֹת הַתְּרוֹ מִלְשׁוֹנֵי לְשׁוֹחַח
עִם שְׁמוֹ
גֶשֶׁם גֶּשֶׁם אֵל אֵן אַתָּה עָף?
אֵל הַיָּם הַגָּדוֹל יָם יְהוָה
שֵׁם נְקוּיִם הַדְּבָרִים לְכַדֵּי הַמֶּמֶשׁ
וְאַתָּה בּוֹאִי עִמָּנוּ.
וּבְאַתִּי רִטְבָּה בַּיָּם הַגָּדוֹל
וְטִבְלָתִי בַּמֶּמֶשׁ וְנִצְטַרְפְּתִי טָפָה אֵל טָפָה אֵל
עֲרוֹת הַדְּבָרִים לְגַעַת עַד יוֹצֵרָם
וְכִנְפָתִי לְפָרְפֵר כָּל יָמִי עַד אַחֲרִית לְעֹלָם
אֵל צוּף יְהוָה

28
84

מדעי החיים

כִּיּוֹן שֶׁהָרוּחַ עִירָמָה לֹא נוֹתֵר לְעֹלָמִים
אֵלֹא לְהַעֲתֵר
נֶאֱנָחִים וּמִתְפַּשְׁטִים
כִּיּוֹן שֶׁאֱלֹהִים קוֹרֵא
אוֹתָם לְאִי־סֹדֵר
אֵין לָהֶם אֵלֹא לְפָרֵק פְּרִדּוֹת
הַכֹּל יִגְשַׁל וְיִרְקֵב
הֵיוּ חַיִּים מִפְּאָרִים
מֵאֲמָץ כִּימֵי אֲדִיר לְקִשְׁרִים
וּבִסּוֹף
כָּלוּם
סוֹף

29
84

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

אוגוסט

רומי פלדי

לזכר נמלות האש שצובטות בידך
לזכר האפרסקים ועוגות התפוחים
למים שנגדדו לארכי ולרחבי
למאנה ולחם המתנדף.
חוטים ירקים תלויים באויר
ואבר קרני השמש צולה את השבת.
הגילונות עומדים.
הזוטה מתיבשת.

לא היה לנו האור המתבקש
לא היו לי השירים
או הדם
או הצלעות.
לזכר הדו ראשיים שנמקו
לזכרן של פריחות.

30
84

בועות

רומי פלדי

וכל השנים הבועה,
ומבעד לבועה בבואה,
ובבואת נסיכה מבעתת
שהעמקים הם בועה
והנכות היא בועה
וסוקרטס הוא בועה
והתפוחים והתאנים
כמו בועות תפוחות של שמש
(השמש היא בועה בכלל
של חם וכסופים)
ואין שקופים של אלה בועות
ונחירות לא פוצצו ולא יקייבו
את התפוז הגדול בקרקס.

31
84

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

רומי פלדי

א

ננעלף לי אהובה.
ננעלף לי אור,
ננעלף לי בכי,
ננעלף לי לישון,
נסדקו לי הנמים,
אני אבו בשבילך
אני סלע.

נסדקו לי הנמים
ואת יין שנסתם לו בחבית.
ושמעתי צחוק ונהי בעבר,
אבל מעולם לא בעברית
של אור בלום רוטט ביני
לבין סלע הצלעות שלי.
וערסלתי את המועקה
והמהמתי שקטה
ונדמנו בחדר
וננעלנו.

א

נדב נוימן

יִשְׁבְּנוּ בְּסֻלּוֹן וְצַחְקָנוּ
לְמוֹזִיקָה הַמְּחִיָּה, לְכּוֹסוֹת הַמִּתְמַלְאוֹת
לְחֻבֵּרִים שְׂמַחְלִיפִים קְדוֹת חֶבֶה
וּמִתְגַּבְּרִים עַל הֶרְתִּיעָה מִן הַדְּבוּר.
יִשְׁבְּנוּ בְּסֻלּוֹן וְהַבְּטָנוּ
אֶל הֶרְחוּב הַנִּגְלָה מִן הַמְּרִפְסֹת
פְּנֵסִי לִילָה וְאוֹרוֹת מְרַחֲקִים
כּוֹכָבִים אֲדִישִׁים בְּמַסְלּוֹלָם
וְכוֹחוֹת שְׁנִסְתָּרִים מֵאֲתָנוּ כָּלִיל
מוֹלִיכִים אוֹתָנוּ הֶלְאָה
אֶל הַכּוּוֹן הָאֶחָד שְׁאֵלָיו הוֹלְכִים
כָּל הַדְּבָרִים.

34
84

א

נדב נוימן

הַטִּילָת שׁוֹטְפֹת גּוֹפִים מִהַחוּף
יְלָדִים מְדִיפִים וְהַמְּלַח
נוֹשֵׂא בְּאֹוִיר הַכָּבֵד מִן תְּקוּהָ
לְשִׁמּוּר, לְכוּוֹן שֶׁל אֲנִיטָנָה
תְּמוּנָה מְצִינָת, צְבָעִים בְּדִיּוֹק
לְמֵרוֹת שֶׁהִשְׁמֵשׁ נוֹשֶׁקֶת
לַיָּם אֲנָשִׁים שְׂשׁוֹחִים לְבִיתָם
בְּרַחוּבוֹת נוֹהֲמִים אֶל הַשֶּׁקֶט
הַעִיר הִיא חִיָּה שְׂזוּחֶלֶת עַל אֲרֶבֶעַ
עַל שֵׁשׁ אוֹ עַל מַאָּה רַגְלִים
תַּחְתִּיָּה הָאֶרֶץ נוֹשְׁמַת וְעֵין
נִפְקַחַת מִבֶּט לְשָׁמַיִם
הַחֲשׂוֹף בּוֹלֵעַ אֵף לֵיל מְנַחֵם
וְחָרִים בְּרַקִּיעַ הֵם כָּלוּם
לְמִי שֶׁתְּלוּשׁ מִהָעִיר, מִהָאֶרֶץ
מְכוּכָב שֶׁנֶּרְאָה כְּמוֹ תַּצְלוּם
מֶרְחוֹק, מְלַמְעָלָה, בְּדִידוֹת הִיא חִיָּה
מִיִּלְלָת, נוֹהֶמֶת לִשְׁוֹא
מְקֻרֹב הִיא אָדָם שִׁיזָּשׁב מוֹל הַיָּם
בְּפָנָי זָרָם גּוֹפִים עַל כּוֹכָב.

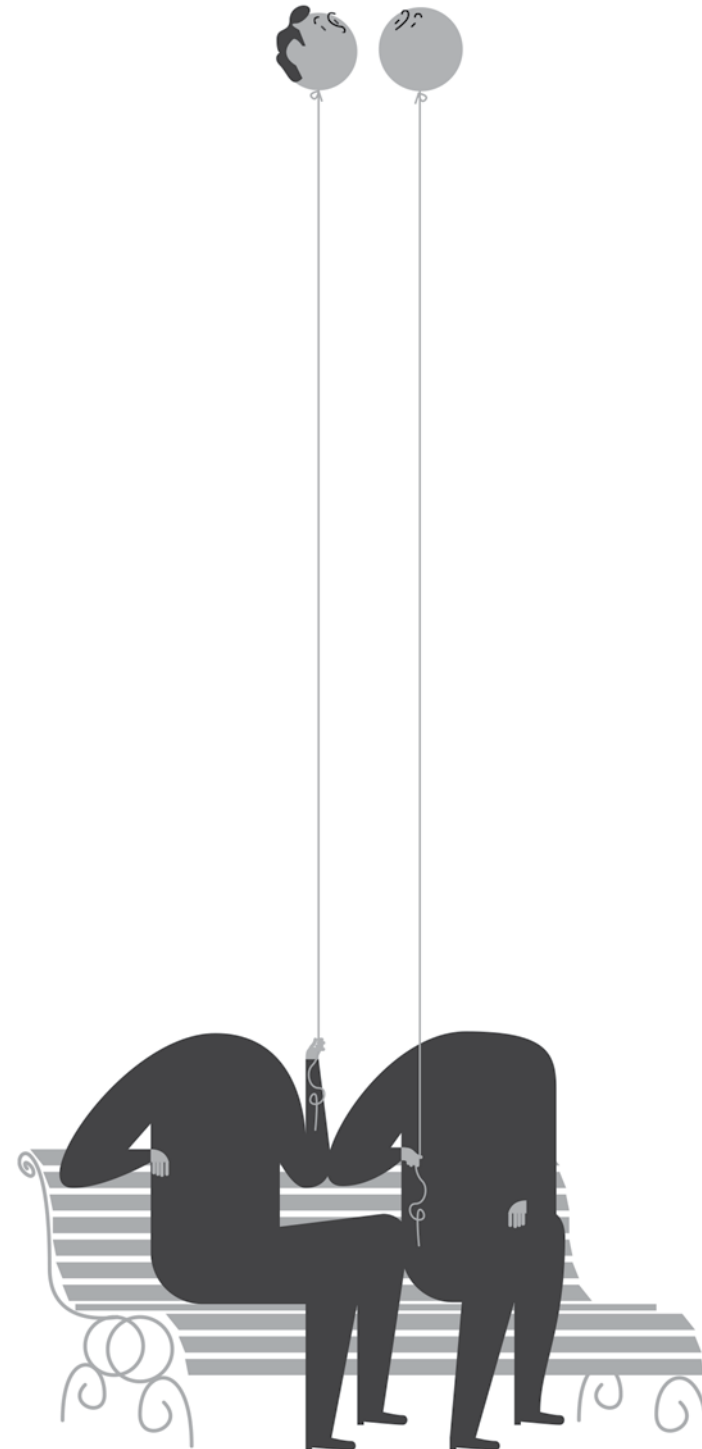
35
84

יערה שטיינר

א

גמל על אגם
גמע ולגם
בליל הדעת
בלי לדעת

37
84

קוסמוגוניה

נמרוד ברקו

1.

שב.

דמיון שְׂכֹכ־בֶּ-אֶרֶץ עוֹמֵד.

מבחוץ, כחות מסִימִים יביאו בך פרנסה.

מבחוץ, לא ידעו תמיד שָׁזָה בָּא לְהַתְּפָרֵס, עֲכָשׁוּ,

כְּשָׁזָה יוֹשֵׁב כָּכָה.

2.

מפנין שִׁידְעֵנו פְּחוֹת או יוֹתֵר לָמָּה אִתָּה מִתְכַּנֵּן כְּשֹׂאֲתָה אוֹמֵר "אֲנָשִׁים", יִדְעֵנוּ

פְּחוֹת או יוֹתֵר שְׁחֵלֶק מִה"אֲנָשִׁים" הִיָּה מִתְהַלֵּךְ לוֹ לְכָאן וּלְכָאן. -

לא זְכִינוּ לִבְחֹר בַּהֲלִיכָה. -

כְּדִרְךְ אֵגֵב נֶאֱנָסְנוּ בָּהּ עַד שֶׁהָעֶרֶב יֵרֵד וְיִדְּעֵנוּ הַתְּמִנּוּנִיּוֹת פִּסְקוֹ מִלְשָׁדֵר כָּל אוֹת.

3.

נִדְמָה לָךְ שֶׁאֲנַחְנוּ מְחֻכִּים-לא.

4.

הַגִּפִּים שֶׁהֵיוּ נִמְוָכִים, לְקִרְאָת מָה הָיוּ נִמְוָכִים, וְסִיעוּ לָמִי בַּמִּלְאכָת-הַהִתְּפָרֵסוֹת?

הַגִּפִּים שֶׁהֵיוּ מַעַל לַגִּפִּים הַתְּחַתּוֹנִים, בְּמָה סִיעוּ, שֶׁהִסְרִיו אֶת הַמְּאֹרוֹת-הַנִּנָּסוֹת לְקִרְאָת קֶרֶק־שֶׁל-פְּרִנְסָה?

הַיִּדִּים: לְמִרְאֲשׁוֹתֵי הַנָּחוּ הוֹרְאוֹת-הַפְּעָלָה עַל-אוֹדוֹת הַתּוֹלְעִים הַלְלוּ - הוֹגְנוֹת מֵאֵד, חֲשַׁבְתִּי - יָדִים טוֹבוֹת לַעֲבוּדָה כְּזֹאת, מְפַעֲלוֹת בְּגָאוֹן, לֹא בְּרַחֲמִים, חֲכוֹת וְרִשְׁתוֹת בְּאִמְתַּחֲתוֹן; הַגִּיוֹנִי שִׁזְזָת פְּרִנְסָה שְׁמִישָׁהּ מִבִּיָּא הַבִּיָּתָה עַד הַצְּהָרִים, שָׁעָה שֶׁנִּכְנָס לְבֵית-הַכֶּסֶּא וּמִצָּהִיר פְּרִנְסָת(ו) כֶּף -

"הַעוֹלָם הַזֶּה, הִכֵּן הוּא נִמְצָא?" - בְּשִׁפְרִי-עֲלִיוֹן וּבְמַעֲמָקֵי-הָאֵין.

"וַיִּמֵּי מַעֲלִימוֹ?" - שָׂאִין עֲלִיוֹ כְּלִשְׁהוּ-עֵינַיִם.

5.

עֲטֻרַת-מְנוּחָה; צְעִדִּים-חֲרִישִׁי בְּעֵמֶק הַבָּכָא וְתַת־אָדָם שֶׁנִּתְפָּרֵד מִנְּשִׁיפָתוֹ הוּא עַד.

6.

לְמַחֲרַת,

עֲבוּדָה זוֹ תְּבוֹא לִידֵי עֲצִירָה פְּתֹאֹמִית.

מִבְּחוּץ, כחות מסִימִים יִטְלְטְלוּ אֶת הַיִּדִּים וְהֶאֱצַבְעוֹת וְאַחֲר־כֶּף אֶת הַכֶּבֶד וְהַפְּלִיּוֹת.

אֲחֵר־כֶּף, מִבְּחוּץ, כחות מסִימִים שִׁישְׁתִּלְשְׁלוּ מִחוּץ רָאשֵׁינוּ - הָרֹאשׁ הָעֵסְקִי שְׁלֵנוּ,

הַמִּדְיָק לְהַפְּלִיא - יְחַבְּלוּ בַּמִּלְאכָת-הַקָּיִים-הַמּוֹבֵן-מֵאֲלִיו.

אֵיבָרִים חִינּוּיִים מֵאֵד יַעֲבֹדוּ מִמִּילָא, וְלָכֵן, יְבוֹאוּ לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּמִלִּים זֹלוֹת כְּגוֹן:

"לְמַחֲרַת, לֹא קִמְתִּי לַעֲבוּדָה; אֲבָהָה, נִדְמָה לִי, בְּבִבּוֹת שְׁקִנִּיתִי בְּגִיל צָעִיר יוֹתֵר, לְפָנַי

13.7 מִלִּיאָרְד שָׁנִים, לְמִשְׁל: בְּאִיזוֹ קִלּוֹת נִתְּנָת דַּעְתּוֹ עַל-אוֹדוֹת כֶּף, שִׁדְעָתוֹ שְׁבַע־

מַעֲצָמָה."

7.

מִלִּים שִׁיזְדַּקְרוּ מְשִׁיפּוֹת, מְהַקְצָעוֹת, יְקוּמִיּוֹת:

לֹא מִחוּץ קִיא, לֹא מִחוּץ עֲרָמָה, לֹא מִחוּץ תְּלוּש־מִשְׁכָּרֶת או לֹא מִחוּץ כְּפֹר־אֶלְמוּתִי.

8.

עֲכָשׁוּ:

זֶה מִתְנַחֵם בְּזָעָה קָרָה.

עֲכָשׁוּ:

זֶה מִתְּפָרֵס מִמִּילָא, מְהִדֵּק-אוֹתִיּוֹת-שֶׁל-בֶּשֶׂר-וְדָם, מְגַלְף-שְׁעוֹת-נוֹסְפוֹת-בְּנִצָּח.

עֲכָשׁוּ:

בְּדִיעֲבַד זֶה גַם נָח, יִדְעֵנוּ, שֶׁחֲסֵד סִבָּה שְׁיָנוּעַ.

 $\frac{39}{84}$ $\frac{38}{84}$

9.

אֲנָשִׁים בָּא לַצָּפוֹת בְּמִקּוֹר-הַכֹּל.

אֲנָשִׁים בָּא לְהֶאֱזִין בְּמִקּוֹר-הַכֹּל.

אֲנָשִׁים אוֹמֵר: שְׁיָנִיחוּ אֲצֹל עֲגֻבוֹתֵי אֶת מִקּוֹר-הַכֹּל.

אֲנָשִׁים מְחַכֶּה בְּסִבְלָנוֹת עַד אֵין קֵץ לְדַעַת אֶת מִקּוֹר-הַכֹּל.

וַיְמָה הִיָּתָה הָעֲבוּדָה? -

הָעֲבוּדָה - מִלִּיּוֹנֵי יָדִים נְשַׁלְחוֹת בְּאֹוִיר עַל-יָדָה - הִיָּתָה לְבוֹא־חֲנוּרִין אֲצֹל הַלִּילוֹת,

שִׁים לְבָךְ אֲצֹל הַלִּילוֹת -

אֲנָשִׁים שֵׁם לֵב עָתָה: עֲצִים אֲחֻדִּים, שְׁפִיפוֹנִים, נְהִימוֹת, קוֹלוֹת-רִפָּא, צִלְלִים בְּחֻלְקַת-

הַיָּם-וְהַלִּיל;

אֲנָשִׁים סוֹעֵד. אֲנָשִׁים, תְּנִיחוּ לָמוּ - אִם הִלָּז נִלְעָג זֶה נִלְעָג בְּחוּץ הָעוֹלָם:

מִחוּץ לְעוֹלָם אֵין עֲבוּדָה שְׁתַּנְּחִי אֶת דַּעְתָּנוּ.

היא המשוררת

רונה ברנס

גִּנְבָתִי חֶלֶק מִן הַמִּשְׁךְ
גִּנְבָתִי חֶלֶק מִן הַמִּשְׁךְ הָזֶה
גִּנְבָתִי חֶלֶק מִן הַמַּחְצֶלֶת הַחוּמָה הַמוֹטָלֶת לְרַגְלִי.
גִּנְבָתִי חֶלֶק
גִּנְבָתִי אֶת הַיִּלְלָה בְּלִילָה
בְּלִילָה הָזֶה שְׁלָה.
הִיא הַמְשׁוֹרֶרֶת.
אֵינֶנִּי מַכִּירָה אוֹתָהּ.
הִיא אֵינָנָה מְכַרֶת לִי
מִן הַמְקוֹמוֹת הַלֵּילִים
הִיא אֵינָנָה חוֹשֶׁבֶת בְּמַנְחִים כְּסָפִיִּים
הִיא אֵינָנָה חוֹשֶׁבֶת בְּמַנְחִים שֶׁל צַפִּיָּה
הִיא אֵינָנָה חוֹשֶׁבֶת בְּמַנְחִים שֶׁל רֶנַח
הִיא אֵינָנָה חוֹשֶׁבֶת בְּמַנְחִים שֶׁל עֵתִיד
הִיא אֵינָנָה מְקוּהָ.
הִיא הַמְשׁוֹרֶרֶת.
הִיא אוֹמֶרֶת:
גִּנְבָתִי אֶת הַחֶלֶק
גִּנְבָתִי אֶת הַחֶלֶק הָזֶה
מִן הַמַּחְצֶלֶת הַחוּמָה הַמוֹטָלֶת לְרַגְלִי.

בוקר בחלוני

רונה ברנס

הַדְּבָר מַצֵּער
כָּל שְׁכֹן שֶׁהוּא אֵינָנו אֲתָנוּ
כָּל שְׁכֹן שֶׁהוּא עָף בְּשָׂמִים
כְּמוֹ צִפּוֹר
שְׁחֹר כָּנָף
וַיִּפֶּה עֵינָיו
בְּשָׂמִים.
הַדְּבָר מַצֵּער מֵאֵד.
שְׁהִירִי
הַחֲלוֹן הַפְּתוּחַ מְשַׁמֵּעַ רְחֹשִׁים שֶׁכִּמְעַט אֵינָם נוֹגְעִים לַבֶּקֶר הָזֶה
לְתַכּוֹלְתוֹ הַמְשֻׁנָּה
לְתַכּוֹלֶת שְׂבָאָדָן
סֵף הַדֶּלֶת הַסְּגוּרָה.
הַדְּבָר מַצֵּער מִשּׁוֹם שְׁאִין מִי שִׁיּוֹפִיעַ
יִפְרֹשׁ מִפֶּה לְבָנָה וַיִּהְיֶה בְּמַחֲנוֹת שֶׁכְּמוֹתָהּ אֶפְשָׁר רַק לְדַמּוֹן.
וְאִין מְנִיעָה מִן הָרֶגֶשׁ הַמְתַּפְּרֵץ
וְאִין מְנִיעָה מִצְלִיל הַשִּׁכְנוֹת הַעֲלִיזִים הַפּוֹתְחִים אֶת יוֹמָם בְּשִׁיר
וְאִין מְנִיעָה מִהַתְּבוֹנָנוֹת מְשֻׁכָּת בְּצִלְלֵי הָעֲצִים שֶׁתַּחַת חֲלוֹנִי.

גל עזרן

מותר להוריד, אסור להוסיף, אסור להחזיר

בְּעוֹד שְׁנָה אֲמִנָּה חֲמֵשׁ שָׁנִים
לְסִפִּירַת אֲרֵגַז הַתְּחַמֶּשֶׁת הָאֲחֵרוֹן.
לֹא הִצְהַרְתִּי עַל טוֹבִיו. הַשָּׁנִים יָרְדוּ
מֵלֵאִים בְּעֶצְמָם וְחִזְרוּ רִיקִים
וְאֲנִי נִשְׁאֲרְתִּי רַק עִם הַגְּדֵרוֹת.
הַבְּהִירָתִי מִסֵּפֶר פְּעָמִים:
מִתָּר לְהוֹרִיד, אֲסוּר לְהוֹסִיף, אֲסוּר לְהַחֲזִיר
וְהֵם לֹא שׁוֹמְעִים לִי
עֲסוּקִים בְּבִחִירַת הַהֲצָהָרוֹת וְקִפּוּלָן
הֵם לֹא יוֹדְעִים שֶׁכָּבֶד נִתְּקָתִי אֶת כָּל הַפְּנִיּוֹת
הַתְּעַקְמָתִי עִם הַפְּנִים, שֶׁהַפְּנִים הִתְעַקְמוּ לִי
נִכְחוּ מְאֹד בֵּין הַתְּפִלוֹת
וְהִיָּה לִי חֲשׁוֹב לְתַת לְגִבֵּהִים שְׁמוֹת
אֲבָל רַב מַעֲשֵׂי הָיוּ מְקַלְקְלִים
וְלֹא הִגַּעְתִּי לְהַתְנוּצָצוֹת הַדְּבָרִים
וְלֹא הִצַּלְחָתִי לְגַרֵּד אֶת הַזָּמָן מִמְּקוֹמוֹ.

עַל כָּל פְּנִים יִדְעָתִי שֶׁהוּא רְחוּק.
נִתְּבַקְשָׁתִי לְהִתְבַּצֵּר בַּדְּבָרִים שֶׁתּוֹסֶסִים
לְאַלְתֵּר אֶת הָרִצְפָּה, לֹא לְהַפִּיץ
וְאֲנִי כָּרָגַע בִּידֵּי, וְאִין לְנוֹ אֲוִיר
וְגַם הָעוֹבְדִים אוֹתוֹ לֹא בְּדִיק מִתְּהַלְכִים
לֹא הוֹפְכִים לִי מְנוּחָה.
סִפְרָתִי שֶׁבַע שָׁנִים לְסִפִּירַת הַמִּטְעָנִים לִפְנֵי שְׁמִיָּע יוֹם שִׁשִּׁי
וְרֵאִיתִם מָה שָׁזָה עֲשָׂה לִי לְזָרוּעַ שְׁמָאל
לְשִׁמְאֵל הָאֲחוּרִי שֶׁל הָעֶדֶף
עַד שֶׁלְּמִדָּתִי לְהַפְרִיד אֶת הָאֲצִבְעוֹת.
וְהָאוֹכְלוֹסִיָּה פּוֹנָה כָּעֵת נִגְדִי, לֹא נִגְדִי
וּפִשְׁעֵנוּ בְּאוֹתָם הַדְּבָרִים.
זֶה לֹא נִכּוֹן
פִּשְׁעָתִי לְבַד וְנִסִּיתִי לְפָשֵׁט אַחֲרַיִם
תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל הִיָּתָה זָהָה
תְּסַמְנָת הַמָּרָה שֶׁבְּבִחִינַת הַסִּתְרָה שֶׁבְּחוּף הַסִּתְרָה
וְלֹא נִסִּיתִי לְהִסְתִּיר, נִסִּיתִי לְהִסְבִּיר:
מִתָּר לְהוֹרִיד, אֲסוּר לְהוֹסִיף, אֲסוּר לְהַחֲזִיר.

אֲרִבֵּעַ שָׁנִים כָּעֵת לְסִפִּירַת הַזְּנִבוֹת שֶׁל הַפְּצָצוֹת.
נִתְּתִי לְעֶצְמִי שְׁלֵשִׁים שָׁנִיּוֹת כְּדִי לְהַמְלִיט גַּם מִזֶּה
לְהִתְקַפֵּל לְאַחֹר, לְהַפְקִיר עֲמֻדוֹת.
נִתְּתִי גַּם לְעֶצְמִי שְׁמוֹת. זֶה לֹא נִכּוֹן.
לֹא נִתְּתִי לְעֶצְמִי אֶת אֱלוֹ הַשְּׁמוֹת.
וְהוּא כָּל כֵּן מְרֻכָּז עֲכָשׁוּ, יוֹתֵר מִמֶּנִּי
רַק לִפְנֵי מִסֵּפֶר שְׁעוֹת הַבְּנוֹ שִׁיָּפָה לִי אָדָם
הַבְּנוֹ אֶת זֶה הַיּוֹם
אֲבָל לֹא עָשִׂינוּ עִם זֶה דְּבָר.
אֲחֻמּוֹל הָיוּ שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים לְסִפִּירַת קְלִיעֵי הָרִמּוֹן
וְעֲכָשׁוּ אֲנִי נִאֲלָצַת לְלַכֵּת כִּי הוּא אָמַר.
לְרַגַע טְעִיתִי בְּעֶצְמִי –
שְׁנָה לְסִפִּירַת הָעֲדָרוֹתוֹ שֶׁל מֶתָן
שְׁנָה לְסִפִּירַת הָעֲדָרוֹתִי.

43
84

42
84

יש לקלף את משבר הקורות
 לתצל העדרה של ברכה
 אתמול הייתי בטוחה שבשדרה בה הלכתי
 היתה השדרה שנסייתי היום.
 הפיזיולוגיה של האנשים המוכנים ביותר
 אפשרה לי לסגל איזושהי מחלה
 איזו בריחה אפשרית ממדור הקלפוח
 והאוויר נעתק לי מהערך
 לא צפיתי לכאלה רעשים שיעידו על הבאות
 פשלתי עם כל המחלות. הן זרקו אותי על אחרים
 שלא יכלו להתלונן על התפיסות
 זה כאב להם במרפקים הרגילים ולי זה גרד בנמלים
 והם כבר יודעים
 צריך להוציא אותי החוצה ולקוות שאין שם מדרגות
 והם עדין מרעישים
 לא נותנים לי לשמות. נותנים לי לשמות דברים לא נכונים
 נותנים לי לשהות בשאלות חיות, להתבצר בחדר האורחים
 לבקש מתנות. ושוב עלי לבקש רחמים כדי להנצל גם מזה.

לא נסעתי ברכבת לסנט-פטרבורג השנה.
 לא היה לי קר. לא התלבשתי חם.
 לא נסעתי ברכבות. רציתי לנסע.
 לא אסע יותר ברכבות לעולם.

הַיַּעַר לֹא יָרוּק אֲבָל בַּמוֹחַ

אופק קהילה

בבית הנסן

אופק קהילה

--> זֶה כְּמוֹ הַמִּתְקֵן שֶׁהָיָה פֶּעַם בְּלוֹנָה פָּאָרְק. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אִם הָיִיתָ אוֹ אַתָּם זֹכְרִים אֵיךְ זֶה הָיָה. כָּל הָאֲנָשִׁים נִכְנָסִים לְאוֹלָם רִיקוּדִים עִם קִירוֹת עֲגוּלִים. אֲבָל מָה שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹלָם הַזֶּה זֶה לֹא בְּדִיוֹק רִיקוּדִים. הַדְּלִתוֹת נִסְגְּרוֹת. וְכוֹלָם עוֹמְדִים וּמִסְתַּכְּלִים עַל הַקִּירוֹת וַיֵּשׁ סִדְרָה שֶׁל מְקַרְנִים שֶׁמְקַרְנִים שֶׁם סְרֻטוֹנִים שֶׁל קִיָּאקִים שִׁיּוּרִדִים בְּנֶהָר. הַמִּתְקֵן הוּא לֹא מְזִיז שֶׁם אֲפִילוֹ אִישׁ אֶחָד. הוּא מִמֶּשׁ לֹא כְּמוֹ הַמִּתְקֵנִים הָאֲחֵרִים. אֵין כָּאֵן צִירִים. אֵין גִּלְגְּלִי שִׁינִיִּים. מָה שֶׁהָאֲנָשִׁים עוֹמְדִים עָלָיו זֶה רִצְפָּה יִצּוּקָה שֶׁל בֶּטוֹן. אֵין שׁוֹם דָּבָר בְּעוֹלָם שִׁיזִיז אוֹתָהּ. אֲבָל הֵם מִסְתַּכְּלִים עַל הַסְרָטִים בְּאִיכוֹת גְּרוּעָה שֶׁל הַקִּיָּאקִים שֶׁהַמְקָרֵן שֶׁל שְׁנוֹת הַתְּשָׁעִים מְקַרֵּין עוֹד יוֹתֵר גְּרוּעַ עַל הַקִּירוֹת הָעֲגוּלִים וְאֵין שֶׁם שׁוֹם דָּבָר שֶׁמְזִיז אוֹתָם אֲבָל הַגּוֹפִים שֶׁלָּהֶם זָזִים שֶׁם בְּעֶצְמָם כִּי הַמוֹחַ הוּא מִסְתַּכֵּל עַל הַתְּזוּזוֹת שֶׁל הַקִּיָּאק וְגוֹרֵם לְכָל הַגּוֹפִים שֶׁל אֲנָשִׁים לָנוּעַ שֶׁם בִּיחָד.

$$\frac{46}{84}$$

$$\frac{47}{84}$$

--> זֶה מִשְׁהוֹ שֶׁלֹּא מְדַבְּרִים עָלָיו. זֶה מִשְׁהוֹ שְׂאִי אֲפֶשֶׁר פֶּשׁוּט לָבוֹא וּלְהִתְחִיל לִסְפֹּר. זֶה מִשְׁהוֹ שְׂאֵף אֶחָד גַּם לֹא רוֹצֶה לְדַעַת מִהֲסִיבּוּבִים הַמְחֲרִישִׁים שׁוֹלְחִים גָּלִים שֶׁל הַיָּרֵחַ, מִהֲמָכוֹת שֶׁל הַיָּרֵחַ הוּא הוֹלֵךְ שֶׁם עַל הַכָּל, זֶה גּוֹף בְּתַנוּעָה שִׁישׁ לוֹ גּוֹדֵל מִפְּלָצְתִּי וְשֶׁהוּא כָּל הַזְמָן הוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב. יוֹרֵד בְּמָכָה עַל כְּדוֹר שֶׁל הָאָרֶץ. הַחֲמָצָן הוּא נִשְׂרָף שֶׁם בְּתוֹךְ הָאווִיר. אֲנָשִׁים נִחְנָקִים וְנוֹפְלִים כְּשֶׁהֵם מְתִים. הָעֲצִים עוֹשִׂים שְׁלֶכֶת שְׁעוּלָה אֲבָל לְמַעְלָה. מְשִׁיכָה שֶׁהִיא רוֹצֶחַת אֶת הַכּוֹחַ שֶׁל כְּבִידָה. בְּרִזְלִים וְסֻלְעִים מְרַחֲפִים בְּאווִיר. שִׁיּוּרֹת שֶׁל גּוֹפּוֹת הֵן נִרְאוֹת כְּמוֹ בּוֹבוֹת סְמֻרְטוּשִׁים כְּשֶׁהֵן עֲפוֹת בְּסִיוֹשִׁים לְמַשִּׁיכוֹת שֶׁל הַיָּרֵחַ.

הצמחים נכנסים לרחביה

אופק קהילה

← נכנסים באוסישקין, עולים שם בגדרות, צומחים על הקירות ולפנימה לתוך המרפסות של הבתים הנמוכים, עוברים במדרכה וכשנגמר להם המקום הם שולחים שם ענפים והולכים גם על הכביש, עוקרים פחים ופנסים ולוקחים אותם איתם, ספסלים ומזגנים, כלובי מיחזור של בקבוקים מפלסטיק, יציאות צהובות למכבי אש שהם שולפים ישר מהבטון ודוחפים הכל איתם וזה לא נגמר הדבר הזה כשהשורכים הם נשפכים עם העלים וצמחיה ברחובות הצדדיים שמתפצלים מאוסישקין, הם עושים שם ירידה לשכונות החשוכות ממש שמסתיימות בתינומות של החלל או שהן לא נגמרות אף פעם, הולכים עם ענפים כמו עיוורים שהולכים עם הידיים קדימה ליד הגינה הקטנה של האורות הלבנים שנראים על הרצפה כמו סיבוב של כוכבים והלבן כשהוא רועד הוא הורס את העיניים, מושכים לקטעים הרבה יותר צרים של הרחוב, צללים של העצים על מדרכות, כניסות חשוכות לחצרות של הבתים, אור פתאום לבן מעורר של מכולת ואחר כך שעוברים אותו היא חוזרת הכל מתמלא

48
8449
84

בחשכה, כניסות עתיקות מאבן לבתים למקומות, התיכון העצום עובר משמאל עם הגדרות הגבוהות שלו, פינה של ברושים וספסלים מימין הם חותכים את הרחוב וממשיכים עם אוסישקין ומתפתלים על הדרך על השלט של רחביה ועושים לו סיבובים ונותנים את הפריחה שלהם. זה השלב שאוסישקין הופך למערה השחורה שחוצבים אבל בלילה, הפנסים לא מאירים, הם רוקדים ונגמרים במרחק כמו להבות של רפאים באדמה של הביצות. לפעמים אפשר לראות השתקפויות של האור החלש על זוויות של מכוניות חונות. חצר חצי פתוחה, שני פנסים לבנים של בית כנסת, גדרות של עצמות אדם הן זוהרות בחשכה את הזוהר החולה שלהן ומקיפות חצרות או מובילות לחדרי מדרגות מזויפים שנפתחים אבל לא עולים לשום דירה.

עכשיו אתה חזרת לתיכון הישן שלך. זה לילה. הגשם פותח בורות באדמה. ליד המגרש הישן עם שערים עם בלי רשת, למעלה גדר לבתים פרטיים ווילות של רמת חן והסביבה, הרגליים נתקעות בבוץ של מים של הגשם שיוזר מהשמיים אבל בלי להפסיק אף פעם. אתר בניה מתחת לספריה. בטון רטוב וקרשים עם מסמרים. המים הם מכים ביסודות של הברזל והבטון הוא מתפורר לאדמה. עיסה רטובה של אדום ואפור. קירות שרק יצקו שהם נופלים ונמסים. בתוך בין חדרים חצי בנויים שמתמלאים במים. צורה של שלוש קומות בלי הגיון, יוצאים מתוך דלת נופלים בחושך לעולם. גשרים מוזרים מקומה לקומה. אי אפשר לחשוב למה בנו אותו בצורה הזאת. מקום שפתאום הכל מואר עם ברק ואז חוזר לתוך החושך וטיפות. לתוך של הבתוך ובין לבין של חדרים. אין כאן באמת שום דבר. הקירות הם נמסים ומתגלות העצמות והרגליים הם הולכות ונתקעות. עכשיו אתה בבית הישן של הצמחים. הכל חי והכל נושם והכל זז ומתנועע חוץ ממך. עמוק בתוך הספה האדומה. נוצצים בחלונות

50
84

51
84

בקבוקים ירוקים. רעש רחוק של רחוב. מילה בשפה אחרת. מפה דקה של בד על שולחן ישן. הבית הוא קבור ומתפתל במשפטים. הם יורקים שם ענפים. הם פותחים את הפרחים. ברחוב של צמרות מאוהבות עם השמיים ומדרכות של אבנים בקבשיטו.

עמנואל יצחק לוי

חפצים

אִידִי יִתְּכֵנִי שְׁלֹשְׁתָּן יֵשׁ רְגֵלִים
אִם הוּא לֹא הוֹלֵךְ לְשׁוֹם מְקוֹם?
הֵאֵם אֶפְשָׁר לְקַרֵּא לְשִׁלְחֹן נֶכֶדָה?
הֵאֵם הוּא זָקוּק לְכֶסֶף
גִּלְגָּלִים?
כָּל הַחֲפָצִים הָאֵלֶּה
בְּמָה הֵם חֲפָצִים?
מָה הַתְּכֻנָּתִי לֹמֵר?
אָה כֵּן
קָחִי בָּרֵךְ אֶת הַדְּבָרִים שֶׁלְּךָ

55
84

עמנואל יצחק לוי

החלון

דָּעִי לָךְ הֵיוּ לִי בַחֲיִים
לִילּוֹת שְׁלֵמִים שֶׁל רִיבִים
עִם הַחֲלוֹן בַּחֲדַר הַשְּׁנָה
בְּדִיוֹק עַל הַנוֹשָׂא הַזֶּה
וְלֹא סִגְרָנוּ אוֹתוֹ

54
84

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

נח אנגלהרד

אבל באמת רק מדאגה

אין לך מספיק פנאי
היא דואגת
שאין לך מספיק
פנאי בחיך
הקצרים, ולכן
היא דואגת להפריד
רק אז יש לך פנאי
לאהב אותה לפעמים

ולה אין די מעסוקה
אתה מתחיל לדאג
שלה אין די
מעסוקה בחיך
הנסבלים, ולכן
היא צריכה להפריד
אבל אתה דואג
להכריז אהבה
כדי להעסיק אותה
בשעות הפנאי הקרים

אף אין מספיק מין
דואגים השכנים
שאין לך מספיק
מין חסר-מעצורים
בעסוק הזה באהבים, ולכן
הם מתחילים לגנוח
את הקירות
לרצח זה את זה
לא נוהגים מנוח מדאגה
לאפשר מין
ברגשות האהבה הקצרים

וגם בעצם אין משקעים
הכל באויר, דואג משרד האוצר
שאין מספיק שאין מספיק, אז הם דואגים
להוסיף חובות רק מדאגה, רק כי הם דואגים
להחזיר אותך מסי המין שלך
חזרה אל החיים

והמתים דואגים
שאין לך מספיק דאגות
שאין לך מספיק
כדי לא להבין
למות ולא קצת
וקצת לא למות
לכן הם לוקחים ממך אנשים
לאפשר לך דאגה
בתוך סבך החיים

אף בשביל זה אין לך מספיק אנשים
מתחיל לדאג אביך
והפסיכולוג גם שאין לך מספיק
קשר דם בחיך
והכל זה רק קשרים
בלי אנשים איך תתקדם
איך תהפך לאבא, אומר אביך, ולכן
הוא מעדיף לא לדבר אתך
אבל באמת רק מדאגה
עד שתלמד
כיצד מדברים עם אנשים

57
84

56
84

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

א

דוד נִיאוּ בּוּחבוּט

אָתָּ שׁוֹמַעַת, גְּרוֹיִסֶּע?
זֶה נִצַּח מַה שְּׁמַחֲכָה לָנוּ.
זֶה נִצַּח שְׂאָנִי נוֹשָׂא לָךְ מֵהַמַּכְלָת.
תְּרִימִי גַם אֶת קֶצֶת בְּדֶרֶךְ הַבִּיטָה.
זֶה נִצַּח שְׂאָנִי נוֹשָׂא לָךְ מֵהַמַּכְלָת.

בוֹאִי, קָחִי קֶצֶת מִמֶּנִּי, אִפְּזָר לָךְ
מַעַל וּמִתַּחַת וּלְיָד
מְכַרְחִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה יַחַד
מַעַל וּמִתַּחַת וּלְיָד
אִפְּזָר לָךְ בְּדֶרֶךְ הַבִּיטָה
תְּרִימִי גַם אֶת
קֶצֶת.

כִּי אֲנִי בִלְעָדֶיךָ רָסֶק נִפְשִׁי.
אֲנִי רָסֶק נִפְשִׁי בִלְעָדֶיךָ אִשָּׁה.
רָסֶקִי אֶת נִפְשִׁי מִתַּחַתֶּיךָ, עֲשֵׂי
אֶת חַיֵּי יָפִים וְקָשִׁים כְּאִשָּׁה.

עֲשֵׂי אֶת חַיֵּי רָסֶק נִפְשִׁי
לְבוֹא מִתּוֹכִי אֵלֶיךָ אִשָּׁה.

א

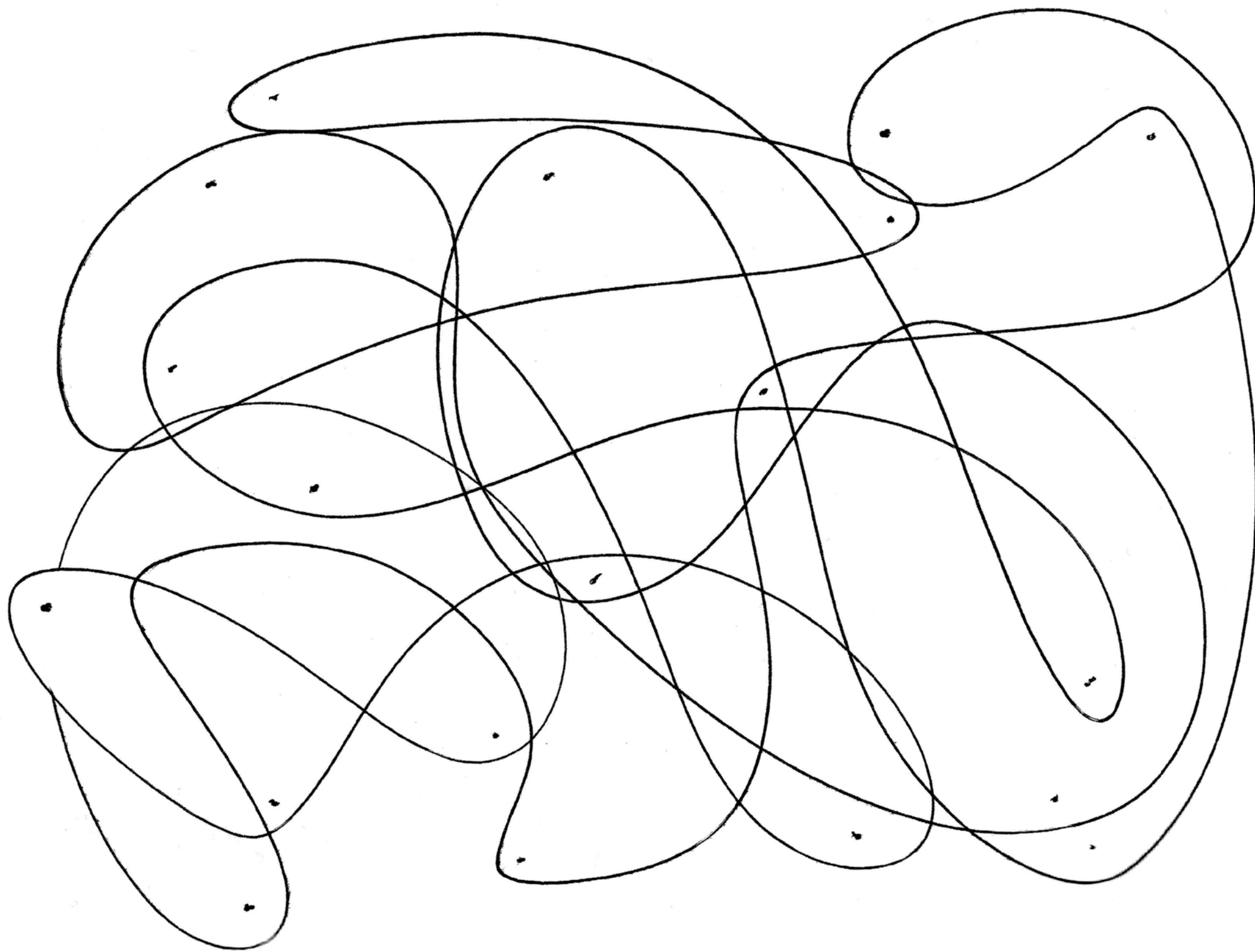
דוד נִיאוּ בּוּחבוּט

בְּתוּלוֹת יָם תַּאֲוָתָנִיּוֹת מְחַכֵּכוֹת בְּטָנִן בְּקִצּוֹת הַסְּלָעִים
אֵין גְּרוֹי מְגֵרָה מֵאֵין גְּרוֹי מְגֵרָה
וְאֵין חֲשֶׁק פּוֹרָה מֵאֵין חֲשֶׁק פּוֹרָה
בְּתוּלוֹת יָם חֲשֶׁקֶנִיּוֹת מַאֲבָדוֹת עֲצָמִן לַדַּעַת בְּמֶרְדֶּף
אַחַר אֲבָר מִיָּנִן הָאָבוֹד, הַתְּלוֹי מִמַּעַל
הֶרְקִיעַ פְּקוּחַ, בּוֹלֵעַ אֶת הָעוֹלָם כָּלוּ
בְּאֵין אוֹנוֹ הַמַּטְרִיף, מִחֲשֶׁק
אֶת הַתְּשׁוּקָה בְּמַעְגָּל קֶסֶמִים, מִשְׁתַּק
מְבוֹאוֹת סְמוּיִים לְהַפְרָדוֹת, חוֹסֵם
מְבוֹאוֹת אֶפְשָׁרִיִּים לְהַתְגַּלּוֹת, חוֹשֵׁף

בְּתוּלוֹת יָם תַּאֲוָתָנִיּוֹת בְּחַפְזֶךָ אֵין מִיָּנִן
לֹא מִיָּנִן, בַּר מִנּוֹ, דְּמִיָּנִן, שְׂדֵמִיָּנִי לֹא מִן
בְּעֲצָמֵי הַחֲשֶׁקוֹ בַּר מִנּוֹ, דְּמִיָּנִן לֹא נִמוּג
בְּהַתְעַצְבוֹת אֲנִי הַמְחַכֶּה בְּטָנִי בְּקִצּוֹת הַסְּלָעִים וְהוּ
מְחַפְשׁוֹת, מְחַפְשׁוֹת, מְחַפְשׁוֹת כָּל כָּךְ
אוֹתִי, לְצוּד אֶת גְּבִרְיֹתִי, לְתַת אֵיבָר בְּעֲצָמִן, לְתַת
מִמֶּשׁ, לְהַפּוֹת הַדִּים בְּגִבּוּלוֹת הַיָּם, לְאֶזֶד
זָרְעִים כְּבִדִּים מְצַדְפוֹת שֶׁל בְּתוּלֵי יָם פּוֹרִים
זָרְעִים כְּבִדִּים מְצַדְפוֹת, זָרְעִים נְצוּרִים.

59
84

58
84

כשאמר הברון הכריזמטי שמכתביו
של הסופר מאושוויץ

רעואל שועלי

כְּשֶׁאָמַר הַבְּרוֹן הַכָּרִיזְמָטִי
שֶׁמִּכְתָּבָיו שֶׁל הַסּוֹפֵר מְאוֹשׁוּוִּיץ
עוֹלָה תְּמוּנַת הָאָדָם
כְּתוּלְדוּחִיהָ שֶׁל בְּרִיָּה אִמְפֵּטִית –

הוֹלֶכֶת וְנִפְתָּחַת –

אֲדַמּוּמִיּוּת עֲלֵתָה בְּלִחְיֵי הִקְהֵל הָזֶה

וְהַמּוֹן הוּא חִיָּה אִירוֹטִית;

עִם מַצַּעַד הָעֲלִים
עַל אֲבְנֵי הָרְחוּב
וְקוֹל
מִקְהֶלֶת יְלָדִים –

מִזְמָרִים בְּחִלּוֹן –

מִשְׁהוּ בּוֹ כָּבֵד מְצוּי בְּתוֹנֶעָה
בְּעֵינָיו כָּבֵד עוֹמְדִים עַל הַשָּׁעַר.

הוּא מִבֵּיט בְּחֻלָּל הַמֶּכֶר
הוּא מִבֵּין שְׁהֻמְעִיט
בְּסִימָנִים שְׁנֻחַן.

כֶּמָּה פְּעָמִים

כָּאֵן עָמַד
וְאָמַר?

וּפְתָאם צְבָעֵי הָעֲלִים
וּמִשְׁהוּ נִפְתָּח בְּקוֹלוֹת הַיְלָדִים.

עֲכָשׁוּ הוּא אוֹרֵז קַל

פָּנָיו חֲסָרֵי הַבָּעָה
וּקְטוּפִים

(אִפֹּר

הוּא מִפְּלֶטֶם שֶׁל זְהִירִים;

וְהֵם חוֹמָקִים

כְּמִטְרוֹת נִיר בְּשִׁטַּח הַפְּתוּחַ,

לְאֶרֶץ הַתְּעֵלוֹת הַחֲרוּצוֹת;

כּוֹבָשִׁים בּוֹשָׁה
בְּבוֹשָׁה קוֹדֶמֶת

כְּמוֹ מִשְׁהוּ לַח
בְּמִטְפַּחַת מִשְׁמָשֶׁת).

אַחֲר־כֵּן הִקְרוּ סָרִט

63
84

62
84

פָּרַשְׁת הָעֲלָפוֹן הַמְּפָרֶסֶמֶת
עִם הָעֵבְרִית הַלְהוּטָה מְדִי
כְּמוֹ שְׂכָנִים־דּוֹפְקִים־עַל־דֶּלֶת
לִישָׁב חֲשָׁבוֹן יָשׁוּן

וּבִאֲמַת כָּל כֵּן הִרְבֵּה דְּבָרִים חוֹלִים
קְרוּ עִם הָעֵבְרִית מְאֹז
הִקְהֵל לֹא יָדַע
אִיךָ הִיא הַגִּיעָה לְאַזְנָיו

אָבֵל רָאִיתִי אֶת לְשׁוֹנוֹ
רָצָה מִפְּחַד שִׁנָּיו
פְּתָאם הוּא קָם
וְהֵדָם
דָּפַק עַל פָּנָיו.

אָבֵל לֹא עַל פָּנָיו.

-
ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

רעואל שועלי

סיפורי יצחק

בְּנֵעוּדָיו מֵת יִצְחָק בְּנִי
 בְּדֶרֶךְ לֹא טִבְעִית
 אֶת הַסְּפוּרִים הַמַּעֲשִׂים אֵינִי
 יוֹדֵעַ מִי כָתֵב אֲנִי
 זֹכֵר יָמִים
 שֶׁל חוֹל שׁוֹרֵק בְּעֻמּוּדֵים
 נִפְנוּף בְּדִים
 אֲנִי זֹכֵר לֵיל חֲרִיגִים
 וְאִישׁ שֶׁנֶּאֱבָק עִמִּי
 לְשֶׁבֶר חַיִּים לְבָנִי
 אֲבָל חַיִּים
 כָּל כֶּף דּוֹמִים –
 לֹא זֹאת הָיְתָה כְּוָנָתִי

אֲבִי־מֶלֶךְ
 אֲנִי זֹכֵר אֶת פָּנָיו
 שׁוֹב נוֹפְלִים בְּצַעְרִי
 כְּאֵלוֹ בְּרוּחוֹ
 רָאָה אֶת גּוֹיָתִי.
 מִבֶּטֶן אִמִּי
 לֹא זֹאת הָיְתָה כְּוָנָתִי,
 כְּלוּמֹר, אֵינִי יוֹדֵעַ מִי
 וּפְיוֹ לַחֵשׁ
 הֲלֹא עֲבָרָה בְּדֵ הַרוּחַ
 (וּמִן רוּחַ רִיקָנִית
 אֲכֹן שִׁחָקָה בְּעֻמּוּדִים)
 פְּתָאם אִמִּי
 נָתַן לָךְ דְּבָר
 אִם כֶּף מַדּוּעַ
 אִמְרָתָ אַחֻתִּי?
 אִמְרָתִי אֲבִי־מֶלֶךְ
 לֹא זֹאת הָיְתָה כְּוָנָתִי
 וְזֶה עֲנֹשִׁי
 מִה שִׁיָּתֵר אַחֲרִי
 כְּלוּמֹר אַחֲרִיתִי

מונדו־מיינד

עמית בן עמי

קִלְפַת הַמַּחֲמֵט קְפָלִים
 כְּדֵי לְנַצֵּל שְׂטָח גְּלַגְלַת קִטְנָה עָלָיו
 אִם נִתְקַרֵּב לְקַפֵּל נִרְאָה שְׁגָם הוּא כָּלוּ קְפָלִים
 אִם נִתְקַרֵּב לְקַפֵּל נִרְאָה שְׁגָם הוּא כָּלוּ קְפָלִים
 כְּפוּלוֹת קְפָלִים
 כָּלוּ כְּפוּלוֹת קְפָלִים
 כְּפוּלוֹת כְּפוּלוֹת כְּפוּלוֹת
 קְפָלִים
 מִחַ צְפוּף נִפְרָשׁ בְּדִמְיוֹן כְּמוֹ שְׂמִיכָה בְּגִדְלֵ אָגָם
 בְּגִדְלֵ יָם
 בְּגִדְלֵ אוֹקֵינוֹס
 טְתִיס
 פַּעַם הַכֵּל הָיָה אֲנִי
 וּמִתּוֹכִי צָצוּ זִיקִים שֶׁל אֲבוֹלוּצְיָה שְׁגָזַע הַמַּחֲמֵט נַעוּץ בָּהֶם
 חוֹשֵׁב מִחַ מְגִדְלֵ וּמְקַמֵּט
 קִלְפַת קְפָלִים
 חוֹשֵׁב מַעְבֵּר לְגִבּוֹל הַשּׁוֹמֵר אוֹתוֹ חִי
 לַחֲשֹׁב מַעְבֵּר לְגִבּוֹל הַשּׁוֹמֵר אוֹתוֹ חִי שׁוֹמֵר אוֹתוֹ חִי
 לְגִדְלֵ לַעֲבֹד גִּבּוֹל גְּלַגְלַת
 לְגִדְלֵ בּוֹלְדֵר
 לְגִדְלֵ הַר
 לְגִדְלֵ עוֹלָם מְלֹא
 כְּפוּלוֹת קְפָלִים
 שׁוֹמֵר אוֹתוֹ חִי

$$\frac{65}{84}$$

$$\frac{64}{84}$$

-

ה
ב
הל
ה
ב
א

-

נוצץ ויציב אייל שלום

זרע מפלחו של X קדוח עד לשד ערוף כדבר הנוצץ מצין

למץ תחיתו מתוף אלוה באשד זרע מפלחו של X

קלוח

כערוף ומוכו.

משלח חטרים טריים

אל תמצית המח

אל תמצית המח המחונן צפרים בנצותיהן היקרתיות לא תגענה רחוק

אני יודע כי אני טמנתי

זרע משי למשך ארגמן

אף זרע מפלחו של X נוצץ ויציב בדמע חוננתי

–לבו

–לבו

–לבו

כי כך יצא לי .

*

(מתוף האין המיתולוגי קם היש, המיתולוגי עוד יותר) ומדבר

"אולי יתה יודע , אולי יתה זוכר"

מה קורה את X בימים שטופים שפאלה?

מה קורה את X בלילות טרופים שפאלה?

מה קורה את X בדמים שפאלה?

אלף שנים ללא הפסק או כבר כמה זמן? שהוא ערוף ומוכו ומושך בקצה

להסלמה

דבר, מה קורה עם X?

שמה זרע מפלחו התפח כבר לתקומה?

*

כבר כמה זמן; כבר כמה זמן;

נקבץ להענף החוג הנרצע

"כבר כמה זמן?" "כבר כמה זמן?" (לנאץ כקבוצה)

"האם לחשובך שהוא מת ונטמן?"

"האם הרחקנו לכח?"

די והותר.

67
84

66
84

Your independent book store destiny

יונדב פרידמן

בְּמִסְעָךְ לַחֲלוֹן תְּצוּגָה – גִּרְעִינִי עֲגֻבְנִיָּה מְחַעֲקָשִׁים בְּחֻלְצָתָךְ כְּמוֹ
פְּרוֹזָה סְפָרְטָנִית, לַחָה, מִמְּשִׁילִים אֶת הַסֵּלֶמֶת קִיּוֹמָךְ לִכְתֹּם דְּהוּי
כֶּפֶס הָאֵטָה. מַחְשְׁבוֹת מְלַכְלוֹת עַל שְׁגֵרָה מְלַמֶּדֶת, מְבַרֵּיקָה,
מְקַרְצָפוֹת אֶת רֹאשְׁךָ, חוֹפְפוֹת אוֹתוֹ בְּמִיטֵב הַקֵּטְלוֹגִים לֶאֱגָרוֹן
קְרִיאָה. סִירְנוֹת נִיר לופְתוֹת אֶת סִקְרָנוֹתָךְ בְּדַפּוּס חוּשְׁנִי, בְּאוֹתוֹת
יְנִיקָה, בּוֹצְעוֹת אֶת תְּאוֹתָךְ לִמְקַטְעִים שְׁוִי הַגִּשְׁמָה, לְשִׁלְשָׁה סִפְרוֹנֵי
כִּיס אֱלִמִּים כְּחֹמֶר סִיכָה: רוֹמֹן פִּינִי עַל בְּלָשִׁית סִדְרָתִית שְׁבוּגָדֶת
בְּעִמְלָה, תְּרָגוּם בְּפוּרִים לְמִיסְטִיקוֹ עֶרְבִי שְׁנַפְטָר מִמֶּנֶת יֵתֵר שֶׁל
הָאָרֶז וּשְׂרִנְסְפּוֹאֲטִיקָה – מְגִזִּין צָעִיר לְשִׁירָה פּוֹזָלֶת, סְמוּיָה.
בְּהִיוֹתָךְ אֵינְטֵלֶקְטוּאָל בֶּר, חֲמוּם קִנְיָה, לְאֶפֶךְ אֵין שׁוּם נְגִיעָה
בְּנִיחוֹת רְחוֹב טְרַחְנִיִּים שֶׁל שְׁלֶכֶת בְּלוּיָה, הַכָּאֵת דְּגִים וּדְלִיפֶת
סוּיָה נְפוּצָה, עֲבוּרָךְ יִשְׁנֹו רַק רִיחַ עֲתִידִי שֶׁל דֶּף בְּתוּלִיוֹ, שֶׁל זֶר
תּוֹדָעָה. מֵאֵתִים מְטָרִים לִפְנֵי הַקֶּרֶבֶת אֲשֶׁר־אֵיךְ בְּקֶפֶה פְּעִילָה, זְכָרוֹן
מִתְנַפֵּל עָלֶיךָ בְּדוֹמָה לְסִמְטָה חֲשׂוּכָה. אֲתִמּוֹל הִפְרַכְתָּ אֶת אִמְךָ
בְּקוֹל גָּזוֹל, נְעוּל כְּנָצְרָה, הַסִּבְרָתָה לֶה כִּי לֹא־מִתָּה שֶׁל לְדָה, נוֹצְרָתָ
מֵאִפּוֹרִיזִם אֲגוֹאִיסְטִי וְנוֹבֵלָה סְגוּרָה, גּוֹפֶךְ רַעִיוֹן חוֹלְנִי שֶׁשָּׂאוֹב
מִמֶּדַע בְּדִיוֹנֵי דֵל תִּקְוָה. מַעַל כֶּרֶס בּוֹדֵה־אִית, עֲקָרָה, עֵינֶיךָ שִׁסּוּ
מִבֵּט נוֹזְלִי בְּפִרְצוּפָה, נִסּוּ לַחְעֵד לְשׁוֹא אֶת הַתְּחַבְּרוּתוֹ שֶׁל דְּמַעוֹת
בְּלַחֲיָה. בְּטוֹן צִחִיחַ שֶׁל רְכִישָׁה, הִיא הַשְּׂאִילָה לָךְ צִטוּט מַעוֹלָמָה,
אִמְרַת כְּנָף כְּרוּתָה. הוֹרִים, לֹא כְּמוֹ סִפְרָיָה.

$$\frac{68}{84}$$

$$\frac{69}{84}$$
Aladdin¹

יונדב פרידמן

צִפּוֹר מַעְמִידָה פְּנִי בִקֵּר בְּצִיּוּצָה, אִךְ אֱלוֹ כֶּבֶר צִהְרִים יוֹדְעִי
חֲמָה, וְאַתָּה מְגַלֶּמֶת דְּמוּת מְאֻלָּצָה, מְזִיעָה, שֶׁל עוֹבְדַת שְׂכִידָה.
כָּאֵב יִמְרָנִי מִתְמַקְצֵעַ בְּצֻלְעֶךְ הַשְּׂמָאֲלִית כְּמוֹ מִתְמַחָה לְרִפּוּאָה,
עוֹרֶךְ בָּהּ יְשִׁיבַת צוֹת עֲגוּמָה. אֵת מְקַבֵּלֶת אֶת פְּגִיעוֹתָךְ בְּדַמְעָה
שְׁלוּפָה, בְּחִיוֶךְ סְמִיךְ כְּשֶׁדֶךְ צִפְצָפָה, רוֹאָה אוֹתָהּ כְּהִפְרָכָה עֲצִבִית,
רְגִיעִית, חֲדָה, לְהִיוֹתָךְ מִזוֹן מְסֻכִּים, עוֹד רְכוּשׁ חֲבָרָה. הַפְּסָקָה
אֲכַל מְטֹאטָאֵת מִן הַמְשָׁרָד כֹּל זָכָר לְשִׁיחוֹת דִּיאֲטֵטִיּוֹת, לְאֶנוּשִׁיּוֹת
מַחִיקָה, מִמְּלִיכָה אֶת אֲנַחוּתִיו שֶׁל מִזְגוֹ מִמְשָׁמַע, שֶׁל גְּלֵאֵי פֶטְמָה,
לִיּוֹרְשׁוֹת הַעֲצָר שֶׁל רְכִילוֹת רָצָה. חֲמֵשׁ אֲפִשְׁרוּיוֹת נְבֻטוֹת אֲלִיךָ
מִתּוֹךְ סִקָּר לְצִנִּי, מְשַׁעֲשֵׁעַ כְּשִׁפָּה שְׁסוּעָה, לְכַבּוֹד יוֹם הַלְדָּתָהּ
הַשְּׁלִשִׁים שֶׁל מַחֲלָקָה פְּשׁוּקָה שְׁוֹקִים וְחִכְנוֹן חֲדִידָה. 'כְּשִׁתְּהִי'
גְּדוֹלָה תִרְצִי לְהִיוֹת: א) חֲבֵרַת בֵּת מְסוּרָה ב) סִפֵּק חִיצוֹנִי עִם
הַשְּׁפָעָה עֲבָה ג) אֶקְזִיט לֹוֶהֶט כְּחִנִּיָּה ד) מְשַׁפַּחַת אֱלִגוֹרִיתִימִים עִם
הַחֲקִיפִי זְלִילָה ה) חֲבִילַת פְּצוּיִים נְפִיצָה'. לְטַעֲמֶךָ, זֹאת אִי־הִבְנָה
מִתְקַתְּקָה. אֲנִשִּׁי הַקְרִיאִיטִיב מְדַמִּים לְעֶצְמָם שְׂאֵת לֹא הִרוּגָה,
שְׂאִינָה קָרְבָּן לְסִגְנוֹן טְבִיעָה, לְעֶנֶף סְפוּרְטִיבִי שֶׁל מִיתָה. לְמוֹדֶת
נְעִילָה כְּפוּלָה, אֵת פּוֹקֶחַת מְגֵרָה, אִישִׁית כְּקִלְקוּל קְבָה, וּמוֹצִיאָה
מִתּוֹכָה פֶּתֶק יְתוֹם, מְפִיחַ מְנַסִּיוֹנוֹת כְּתִיבָה. הוּא שׁוֹתֵק מוֹלֶךְ
בְּמַלִּים 'אֵין הַנֶּפֶשׁ אֵלָּא הַגִּירָה'.

¹ בנו של חִיט עֵנִי בְּעֶבֶר, וְכִיּוֹם מַחֲשָׁב, חֲסִין מִמְּגֵדֶר וּמֵאֲרָץ מוֹצֵא, שֶׁל מַחֲלָקָה נְהוּל
סְכוּנִים בְּחִבְרַת הַשְּׁקִיעָה, שְׁמַנְהֵל יוֹמָם וְלֵילָה כְּשִׁבְעָה אַחוּזִים מִן הַהוֹן הַפִּינְנִסִי הָעוֹלָמִי,
פְּעִלָה שֶׁהוֹפְכֶת אוֹתוֹ לִישׁוֹת הַכִּי עֶרְה מֵאֵז בּוֹדֵהָ. בְּמַהֲלֶךְ הַמְשִׁמּוֹרְפוּזָה הַמְקַצּוּעִית
נִשְׁתַּכַּחַה מִמֶּנּוּ הַהִבְנָה כִּי תְנוּעָתָהּ הִיסוּדִית שֶׁל תּוֹדְעָתָנוּ הִיא הַגִּירָה.

אסיף רחמים

אורשלים

א.

עֵינִי בָּךְ נַחֲתִי וּפְרִשְׁתִּיךָ לְמַרְחָק מַעֲרָב
בְּאוֹר הַכָּבֵד מְאוֹר
בְּאוֹר הָעֶבֶה מְנִי עַב - -

- - הפל שקט.

שוב מִשְׁטַחֲלֶק כְּמוֹ מַפְעֵם קַפְלִי הֶרֶטֶב הַחִיצוֹן תּוֹעָה לֵלֵא אִי־
פַעַם תִּלְתְּרָנִית שׁוֹטְטֶת חֲשֻכָה לְהִשְׁתַּבְּרוֹת הָאוֹר תּוֹעָה רְסִיס
אוֹלִי תִקְוָה לְאוֹרְשֵׁלִם כְּמוֹ שְׁאֵז לִפְנֵי שְׂנִסְתָּמָה עֲכָשׁוּ שְׂבוּרָה
בְּחֻשְׁכָּה. שְׂבוּרָה בְּחֻשְׁכָּה אֵינְאוֹנִיָּה נוֹרְאִי־מִבּוֹל בְּהִפְקָרוֹת קַפְלִי
מִשְׁטַחֲלֶק־אִין־גְּבוּל לְאוֹר אוֹלִי רְסִיס רַק אֵיזוֹ הִשְׁתַּבְּרוֹת כְּמוֹ שְׁאֵז
לִפְנֵי שְׁפַעַם פֶּקֶק־עוֹלָם נִצּוֹר אֵיתָן עֲכָשׁוּ מִשְׁטַחֲלֶק לֵלֵא אִי־פַעַם
רַק תּוֹעָה רַק חֻשְׁכָּה מְלֹאכִיָּה נִרְדָּמוֹ כֹּלֵם כֶּף־תְּמִיד־וּלְעוֹלָם חוּץ
מִזָּה הַכֹּל שְׁקֵט. שׁוֹב לֹא עוֹד בְּחוּל שְׁמַיִם בּוֹהֲרִים יָמִים קְלוּעִים
בְּטַעַם מִיָּם רְסִיס טְהוֹרִים זָכוֹת בְּרִכּוֹת צְרוּבוֹת בְּשִׁמְשׁ רֵיחַ עֲשִׂבִים
עֲכָשׁוּ רַק רֵיךְ מִשְׁטַחֲלֶק בְּרֻחַק־שְׁמֶשׁ בְּנִדָּד קַפְלִים בְּעוֹרוֹן עוֹפְרָת
אוֹלִי רְסִיס לוֹ רַק תִּקְוָה נִשְׁטַמֶּת חוּץ מִזָּה הַכֹּל שְׁקֵט. הַכֹּל שְׁקֵט
וּמִי יוֹכֵל וּמִי יוֹכֵל לוֹמֵר וּמִי אַחֲרָת אֵיךְ לְהִשְׁבֵּעַ שְׁאֵז עוֹלָם וְחֵם
וְשִׁמְשׁ לִפְנֵי מִשְׁטַחֲלֶק שְׁאֵם הִיָּה אַחֲרָת לֹא הִיָּה כִּי אֵיךְ אַחֲרָת רַק
עֲכָשׁוּ מִשְׁטַחֲלֶק בְּקַפֵּל הַחִיצוֹן כֶּף־תְּמִיד־לֵלֵא־אַחֲרָת רָגַע מִתְּבָרֵק
בְּמִצּוֹלָה חִית אוֹלִי תַת־יָם אוֹ רִמְשׁ תּוֹלַעַת רַק לָחָה זוֹהֶרֶת בֵּין
קַפְלִי מִשְׁטַחֲלֶק בְּעֻקַּת הַמִּצּוֹלָה רַק חִלּוֹם זֶה רַק לְרָגַע מְלֹאכִיָּה
נִרְדָּמוֹ כֹּלֵם. כֶּף־תְּמִיד בְּקַפֵּל הַחִיצוֹן תִּלְתְּרָנִית עוֹד יִמְצֵא לָהּ תַעֲגוֹן
כְּמוֹ שְׁאֵז לִפְנֵי־פְנִי־מִקְדָּם דָּרָךְ חוּץ אֶל שַׁעַר הַחִיצוֹן לִפְנֵי שְׁטִיָּה
וְשִׁצָּף נָחַל אִין־פְתָרוֹן בְּטָרֶם רֻחַק־גְּבוּל־מִשְׁטַחֲלֶק בְּעוֹרוֹן עוֹפְרָת
לִפְנֵי שְׁקֵט הַכֹּל וְנִסְתָּמָה לִפְנֵי נִגְף בְּחֻשְׁכָּה כֶּף־תְּמִיד־וּלְעוֹלָם
מִמָּזָה בְּלוּעָה בְּמִצּוֹלָה מִמָּזָה שְׁטִיָּה וְשִׁטֵּף מִמָּזָה וּמִעוֹלָם אִם עוֹד יְבוֹא
אִם יִמְצֵא לָהּ אוֹרְשֵׁלִם אִם שׁוֹב יִהְיֶה לָהּ בִּיקֵד־הַמַּעֲמָק עֵין רַק
כְּמוֹ־מַפְעֵם מִתְּאוּהָ בְּמַחְנֶק.
חוּץ מִזָּה הַכֹּל שְׁקֵט.

ב.

אִם תִּלְךְ
אִם תִּלְךְ אֶל הַמָּקוֹם
אִם תִּצֵּא בְּעִבּוּרֵי הַיּוֹם
נִשְׁדָּךְ אַחֲרֵי הַמִּית הַמִּיָּתֶר
בְּנִחְיֵי־חִלּוֹם פְּלוּחִים
מוֹכֵל בִּידֵי אוֹחוֹת שְׁכוּחִים
אִם תִּגְבִּיָּה מְאֻנָּקֶל
בְּאוֹר הַכִּתְלֵחַל שְׂבו
נוֹשְׁמִים תִּחְלָה
בְּכַבְדוֹת
אִם תִּנָּחַם נְשִׁימָה בְּעוֹרֶךְ הַשְּׁעוֹת
בְּטַפְטוּף הָעֵמֶק
בְּמַפְגֵּשׁ הַפְּעִימוֹת
וּמִבְּעַד לְאַבְנֵי שִׁישׁ הַטְּהוֹר תִּקְשִׁיב
לְקוֹל הַמַּיִם בְּאִים־הוֹלְכִים
רְטֹט־קוֹל אֱלוֹהִים מִיָּם
הוֹלֵךְ טַפִּין אוֹכֵל שְׁמִיָּם
אִם תִּגְדֵּל לְהֶאֱזִין
בְּבִלַע הַמַּמְתִּין
אִפְשֶׁר תִּבְחִין בְּעוֹרֶךְ הַשְּׁעוֹת
בְּפִקִּיעָה הָעֲשֵׂנָה עַת גְּוִיעַת הַלֵּהָבוֹת
מִסֵּב לְשִׁלְחוֹ בְּעוֹלָם הַפְּנִימִי
בִּידֵיו פְּכוּרוֹת
בְּזִקְנוֹ אוֹרוֹת
בְּפִיו מְלֵא בָּיִם;

כָּל הָעוֹלָם
הָעוֹלָם כָּל
כָּל הָעוֹלָם חֲזַקְתָּ סוּמִין
עַד שְׁבָא
עַד שְׁבָא הָאִישׁ - -

71
8470
84

-

ה
ב
הל
ה
ב
א

-

מה זה פה שאני בא
איפה זה נמצאתי
כאנשהו מקום כזה
פתח צר אולי
פחות מזה
מה זה שהלכתי לאצלו
באין יודע
איה זה באתי פה ואין רואה
ואין שומע רק
דבר כזה מין רחש-כמו
המהום חלוש אפשר דמין
לחש בא מלא-מכאן
ללחש בירכתי המח
לכחש לי למחש לי לטשטש לי
את הכח
זמזומתוך זומם
חורץ את הנחירים
מעמקי רקב עלה או ש
ירד מהשמים
מה זה שמצליף לי בעינים - -
מי זה שהולך כאן
לצדי
בצחצוח העמק משרד
את צעדים באוירים גבהים
באפיקי מתכת
איזו בבואה הולכת
מי זה שזוחל
כמו זחיל-בין-השמשות
מוצץ ירח באור עמעם
מחליק מצל אל מחצית הצל
בסעפי המחלה
בלילה שגפרש כמו שושנה
להיות לאור-
שלים באפלה
מי זה אני בא - -

$$\frac{73}{84}$$

$$\frac{72}{84}$$

סתומים וחתומים הדברים
ופני הדברים
ובני הדברים כלם
סתומים לעולם.

ג.

(טרופיזמים)

שוב אותה שמש
שוב ידים
איה אומרים את זה
לא שמש אבל
אור מערביל שאוב כמו
מתוך משפך וידים
שוב כמו צנורות כמו
שבירים לשנים אחרי
האור הזה
שלוחות לא
בדיק אור-הזה אבל
מעטפת עכורה
דחוסה כמו עופרת או
איה קוראים לזה ו
ידים משהו
מושר למעלה לא
למעלה אבל כמו
מגנט אולי או מה זה משנה אבל
בכל זאת משהו כמו
זרקור מוצף
עכור מבץ וגשם
וגשם זכוכית שבירה או כמו
עינים
מסרסנות כבד בלי
לדעת לשמה נועדו פי אין
עוד בשביל
מה נועדו לא היה למה

זֶה מְשֻׁנָּה רַק שׁוּב
שְׁלוּחוֹת

מִתּוֹךְ הַמִּחְנֵק אוֹ
כְּמוֹ שְׂרָכִים אֲבָל
בְּאִמְצָע

אִיךְ אוֹמְרִים אֶת זֶה
מִשְׁהוּ כְּמוֹ חֵר אוֹלִי
מִשְׁפָּךְ פְּחוּחַ
לְנִקּוֹז אוֹלִי

קוֹדֵחַ בְּשָׁחַר אֶפְשָׁר
לְקַרֵּא לָזֶה כְּמוֹ-חֵר אֶפְשָׁר

אוֹלִי לְקַרֵּא אֲבָל גַּם

לֹא-מִמֶּשׁ-לְגִמְרִי וְגַם

אוֹר גְּרוֹס בְּלוּעַ

בְּאֻוִיר הַמִּדְלָק הַזֶּה ה

מִסְתַּיֵּד אֲבָל זֶה כָּל זֶה

לֹא חֲשׁוּב כִּי שׁוּב שְׁאִיךְ אוֹמְרִים אֶת

זֶה אוֹתוֹ הָאוֹר אוֹלִי

מִשְׁמֵשׁ אוֹלִי מִלֹּא- וְרַק שֵׁ

אִי אֶפְשָׁר עוֹד לְהַגִּיד אֶת

זֶה וְשׁוּב זֶה רַק

יָדִים

מִתּוֹךְ הַמִּחְנֵק

פְּשׁוּטוֹת

בְּכַח לֹא בְּכַח אֲבָל

מִכַּח הַחֲלָשָׁה וְגַם-כֹּן-שׁוּב

כָּבֵד לֹא

מִמֶּשׁ יָדִים

אִיךְ אֶפְשָׁר עוֹד לְהַגִּיד אֶת זֶה

פְּתוּחוֹת לְמִרוֹת שְׁאִין עוֹד

מוֹשְׁטוֹת בַּ –

לֹא-אֻוִיר-לֹא-אוֹר-לֹא-עוֹלָם

הַזֶּה וְשׁוּב-תְּמִיד בְּחוֹף

אוֹתוֹ הָאוֹר-אֻוִיר-עוֹלָם ה

זֶה וְ

שׁוּב-תְּמִיד לְמִרוֹת הַפֶּל

וְגִשְׁם

אוֹר חֲפֹר מִמֵּאִיר בַּ
מִחְנֵק אוֹ

אִיךְ אוֹמְרִים אֶת זֶה

פְּשׁוּטוֹת אוֹלִי

וְיִמָּה זֶה מְשֻׁנָּה רַק שֵׁ וְ

שׁוּב

וְ

מֵה

זֶה מְשֻׁנָּה

ד.

עֵינִי בֶּרֶךְ נִתְמַי וּפְרִשְׁתִּיךְ לְמִרְחֵק מַעֲרֵב

בְּאֻוִיר הַכֶּבֶד מֵאֻוִיר

בְּאֻוִיר הָעֶבֶה מִנִּי עֵב

וְעֲצָמוֹת אֲרָאִלִים רַחֲפוּ בְּשָׁמַיִם

וְהָעֵרֶב הִנֵּה זֶה קָרֵב;

$$\frac{75}{84}$$

$$\frac{74}{84}$$

רִבְתָּ עֲתִירַת יָם

רִבְּהָ מַעֲתִירַת מַיִם

נַחֲיִנִי בְּתֵהוֹמוֹת יָם

קָרְבִּינִי לִפְאֲתֵי מַיִם;

עֵינִי בֶּרֶךְ נִתְמַי וְהָעֵרֶב הִנֵּה זֶה קָרֵב

וּמַיִם עַל מַיִם נִמְשְׁכוּ

וּמַיִם עָלוּ בְּצָרֵב

וְאֲבָרוֹת אֲרָאִלִים נֶאֱפְרוּ בְּשָׁמַיִם

עִם הָאוֹר שֶׁנִּגְף

בְּמִרְחֵק מַעֲרֵב – –

– – אִם הַגֶּעֶת

אִם הַגֶּעֶת לְמָקוֹם

שֵׁם נִרְקֶבֶת שְׁאֵרִית הַיּוֹם

אִם תְּצִיֵּת אֶת הַמַּחְצָה

נִרְאֶה-לְמַחְצָה בְּאוֹר הַמַּחְפָּר

-

ה

ב

ה

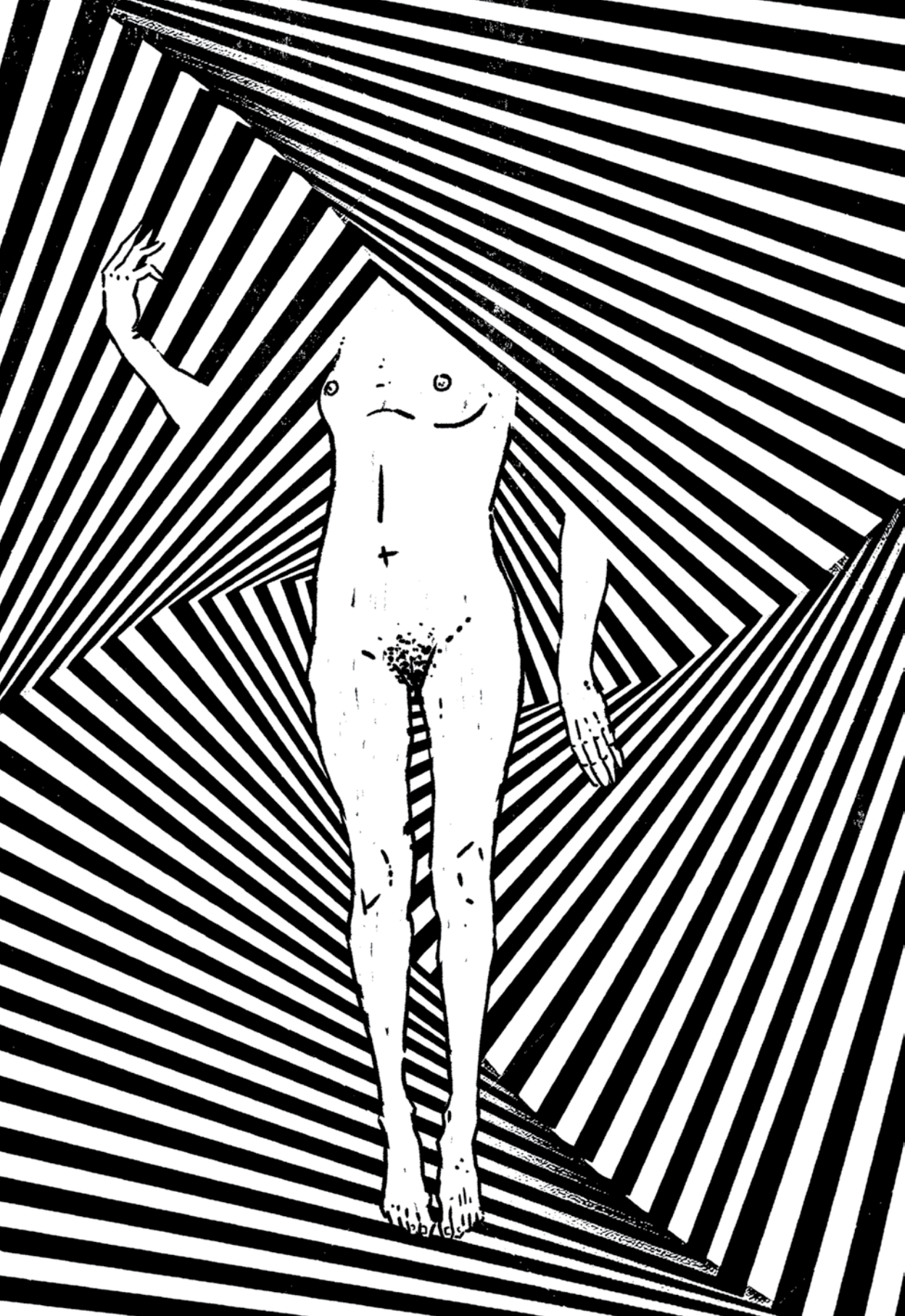
ל

ה

ב

א

-

שֶׁל הַחִיצוֹן
וְדַאי רֵאִיתָ סָבִיב הָאָבֹן הַשּׁוֹטָה
בְּגִבָּה הַהִיכָל
מִרְבֵּץ שְׂרוּפֵי־עוֹלָם מִרְבַּעַת
מִלְאֲכֵי־דִיקָם
מַעַל לְנֶקֶב הוֹן הַמַּיִם
בֵּין מְרִישֵׁי הַגַּג חוֹשְׁכֵי־שָׁמַיִם
בְּצֶעֳף אֲוִירִים גְּבוּהִים נָצַב
מִלְאָךְ עֶשֶׂב וְרֹשׁ
פֶּצַע־חֲלוּם זָבִים מִירְכִּיו
וּמִנְשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַחֲלָלוֹת
הוּא קוֹלֵעַ הַכֶּלֶב, הַקְדוּשׁ, בְּיָדִים עֲשׂוֹנוֹת
קוֹלֵעַ לְקוֹנוֹ
בְּעוֹרֶק הַשְּׁעוֹת
חֲבֻלָּאוֹת.

76
84

ה.

- - יוֹם אֶחָד לְקֶצֶה מִשְׁטָחֶלֶק עוֹד תַּעֲגֹן הִיא עוֹד תִּגִּיעַ אוֹרְשֶׁלֶם
מֵאִינְמָקוֹם יָבוֹא הוּא עוֹד יִבְקִיעַ גְּרִינִי יִבְהַק יִזְהִיר עוֹד יִמָּצֵא לָהּ
מִמְרַחְקֵי חֲלוּם שְׁחוּחִים רֵאשִׁית־חֲמָה כְּמוֹ יֵשׁ לָמָּה עוֹד יִהְיֶה לָהּ
שׁוֹב לֹא עוֹד יִקְדּוּ הַמַּעֲמָק שׁוֹב לֹא גְרוֹנוֹת מְנַחֲשִׁים בְּמַחְנֶק וְעֵין
אֲסוּדָה בְּמַלַּח תִּנְצֹנֵץ עוֹד תִּקְרַע מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁכָה אַחֲרֵי שׁוֹטֶטֶת אַחֲרֵי
תוֹעָה אַחֲרֵי הַרְטָב הַחִיצוֹן וְנִסְתַּתְמָה אַחֲרֵי בְלוּעָה בְּמִצּוּלָה אוֹר
עוֹד יִהְיֶה שָׁלֵם הוּא עוֹד יָבוֹא לָהּ יִקְרַב עוֹד לִהְיוֹת לָהּ שׁוֹב לֹא
עוֹד בְּאֶפְלָה - -

חוּץ מִזֶּה הַכָּל שְׁקֵט.

כדור הארץ
לדוד אבידן

/ עודד כרמלי

נחיתת-לא-אונסי¹

הִירָח נָחַת נָחַת נָחַת
וְהָיָה לוֹ כְּוִנְחִיתָהּ אֶחָד
וְכָלֶם אָמְרוּ לוֹ שְׂאִין מִשְׁחָת
מִמֶּנּוּ בְּשָׁמַיִם
אֲבָל הוּא הִתְעַלֵּם הִתְעַלֵּם הִתְעַלֵּם
מִמֶּשׁ כָּמוֹ אֵז בַּיָּמִים הָהֵם
כְּשֶׁהָיָה עֲדִין גְּדוֹל וּמַחְמָם
פִּי שָׁנִים
אֲבָל הֵם גָּנּוּ גָנּוּ גָנּוּ
וְאֵת שְׂדוּרָיו מִיָּנּוּ מִיָּנּוּ
וְהוֹדִיעוּ בְּתִקְףָּ שְׁלֹא יַעֲנוּ
לְרִצּוֹנוֹ לְנַחַת
וְלָכֵן הוּא חָזַר חָזַר חָזַר
לְהִיּוֹת פְּמֻקָּדָם מִזֶּר מוֹזֵר
חָצִיו לֹא מִכָּר וְחָצִיו קָר
וְכָלוּ אֲנָחוֹת

בהערת שוליים למאמרו "מעגלים נחתכים", מנחם פרי כותב על "נחיתת-לא-אונס": "כשראה השיר אור עדיין לא היו לווניים מאויישים בנמצא. השיר פורסם בחוברת 'עכשיו' הראשונה – מס' 4-3 (אביב, 1959), וכל החלליות ששוגרו עד לתאריך זה היו בלתי מאויישות. עד לכתיבת השיר גם לא פגע בירח שום גוף מלאכותי שנשלח מכדור הארץ. החללית הראשונה (סובייטית) שפגעה בירח עשתה זאת רק ב-13.9.59, לאחר שכבר הופיעה חוברת 'עכשיו' ובה שירו של אבידן. היותו של הירח בשיר 'מושחת' אין פירושו איפוא שהירח ה א מ י ת י זוהם ע"י האנושות – תופעה זו עדיין אינה קיימת בעולם שבו נכתב השיר".²

פרי הוא מגדולי קוראי הספרות בזמננו, והקריאה שלו בשיר של אבידן היא גם מומלצת וגם ממצה. אבל יש נקודה אחת שפרי פספס: השיר "נחיתת-לא-אונס" אכן מתייחס לחללית ממשית, אבל לא לזו שפגעה בירח ב-13.9.1959 – אלא לזו שפספסה אותו ב-4.1.1959.³

1 "סיכום ביניים", עכשיו 1960. בתוך: כל השירים 1, הקיבוץ המאוחד 2009, עמ' 105.

2 "סימן קריאה" 1, ספרי סימן קריאה 1972, עמ' 269.

3 משיחה שערכתי עם עורך "עכשיו" גבריאל מוקד, עולה שאבידן כתב את השיר במיוחד לכתב העת החדש, והגיש אותו למערכת בחורף 1959, כלומר במהלך ההרפתקה הגדולה והמתוקשרת של לונה 1. החוברת אכן נשלחה לדפוס באביב 1959.

פחות משנה לאחר שיגור ספוטניק, הלוויין הראשון בהיסטוריה, ושבעה חודשים בלבד לאחר שיגורו של הלוויין האמריקני הראשון, ארה"ב ניסתה לשגר חללית שתכנס למסלול סביב הירח. החללית, פיוניר 8, התפוצצה על הארץ. חודש לאחר מכן, ברה"מ ניסתה לשגר חללית שתפגע בירח עצמו. אז עוד לא דובר על נחיתה רכה, אלא על התרסקות מכוונת. במילים אחרות, אבידניות יותר: אונס-נחיתת, לא נחיתת-אונס.

שלוש החלליות הסובייטיות הראשונות התפוצצו בזו אחר זו. החללית הרביעית, שזכתה לאחר מעשה לשם לונה 1, הצליחה ב-2.1.1959 להשתחרר מבאר הכבידה של כדור הארץ – אולם עקב תזמון שגוי של הבערת השלב האחרון במשגר, היא פספסה את הירח בכ-6,000 קילומטרים.

קורא בן זמננו יתקשה לתפוס את התדהמה השלמה שהכתה לונה 1, או "לוניק" כפי שכונתה בחיבה, בלבבות בני האדם. "כאשר ה'לוניק' הסובייטי חלף ליד הירח והשתחרר מכדור הארץ", נכתב ב"על המשמר" ב-16, "היה זה יותר מנצחון למדענים ולמתכננים שלו. זה היה גם ציון לנקודת-המיפנה בתולדות מיליארדי השנים של מערכת-השמש. אחד מכוכבי-הלכת של השמש פיתח סוף-סוף יצור חי, המסוגל לשבור את אזיקי שדה הכבידה של מקום-מישכנו. בעוד כמה רגעים... החיים עלי-אדמות לא יוגבלו עוד אלי-אדמות".

למעשה, היה זה דווקא כישלונה של הלוניק לפגוע בירח וכניסתה למסלול סביב השמש, אי שם בין מסלולי הארץ ומאדים, שהפך את החללית לסנסציה בתקשורת העולמית והמקומית. "הקליע הקוסמי הסובייטי עבר היום את הירח והוסיף להתקדם לכיוון השמש... וייהפך ע"י כך לכוכב-הלכת הראשון, שנוצר ע"י אדם", דיווח "על המשמר" ב-5.9. "הטיל הסובייטי הפך לכוכב הלכת העשירי", הכריז "חרות" ב-6.1. ואילו ב-18.1 טרח "למרחב" לעדכן את קוראיו כי "קיץ שורר עתה על 'לוניק', כוכב-הלכת המלאכותי של ברה"מ".

מאירת עיניים במיוחד לענייננו היא הקריאה הנרגשת שפרסם ב-16.1 יעקב רבי ב"על המשמר". תחת הכותרת "על לוניק ועל מסע אל הבראשית", התלונן רבי כי "לא שמענו שנכתב שיר על הפלאניטה החדשה. כן, כל הכבוד לנתן א., כל הכבוד ליוסי גזמן, אבל אנו מתכוונים

לשיר ממש, שמעז להיות רציני ואינו מתעטף בתפאורות של פזמון. והלא לפני זמן לא רב כל-כך היו סוגדים לשמש והיו קושרים לה כתרי-שירה". נו, זאת כבר הזמנה פתוחה, ממש קריאת תיגר על אבידן הצעיר.

כדי להבין את השפעת הפספוס של לונה 1 על אבידן, יש לחזור לספרו הראשון, "ברזים ערופי שפתיים" מ-1954.

בספרון הזה, שמחזיק 21 שירים בסך הכול, המילה "שמש" חוזרת על עצמה 16 פעמים. השמש המשנה את פניה עומדת במרכז מערכת השירים האבידינית. "השמש", כותב אבידן, "היא אֶשְׁלִיָּה חֲמָה וּבְהִירָה וְעִנְקִית, שֵׁשׁ לָהּ בֵּין-הָשָׁאָר קִיּוֹם חֲמָרִי. הַמְדָּעִים / הַמְדָּקִים תָּמִיד יוֹדְעִים לֹמֵר / כְּמָה דְּבָרִי-חֲכָמָה עַל הַנוֹשָׂא. אֶלָּא / שָׁזָה לֹא הָעֶקֶר" ("שנאה ארוכתווח", כל השירים 1, עמ' 45).

העיקר, לדידו של אבידן, הוא המאבק בין קיומה החומרי של השמש לקיומה הרוחני של השמש, והחשש שמא "השמש תִּהְיֶה לְבָנָה כְּמוֹ קִיר / וְקִפּוּאָה וּמִגְבָּלָת כְּמוֹהוּ" ("מות המשורר", עמ' 22). ועניין עקרוני זה אינו בלעדי לשמש. אבידן ראה בשנות החמישים כיצד הופך כל צבא השמים את אורו, לפני שהוא, אבידן, יספיק להפוך את עורו: "מִגְבִּי נִקְלְפוּ הַלִּילֹת הַהוֹזִים, / אֶךְ בְּחוּץ מְדְּלִיקִים רִקְטוֹת" ("האסיר", עמ' 16).

אבידן פחד ממצב ביניים, שבו מדעי הטבע יעקרו אותנו ממקומנו במרכז היקום, מבלי שתהיה לנו את הטכנולוגיה המעשית, ואת התנופה הרגשית, לתור את היקום ממש, כך שאנו נישאר תלויים בין שמים וארץ, "יִצוּרִים חֲסְרֵי תְנוּפָה וְרִחְבֵּלֵב בְּתוֹךְ / אֶטְמוֹסְפֶּרָה דְּחוּסֶת-חֲמָצָן מְאֹד" ("שנאה ארוכתווח", עמ' 46).

יצורים חסרי תנופה בתוך אטמוספירה דחוסה

כעת אפשר לגשת לקריאה מחודשת ב"נחיתת-לא-אונס". הירח בשיר אינו הירח הטבעי של הארץ, אלא הירח המלאכותי לונה 1. למעשה, המילה "לוויין" היא חידוש לשוני של משה שרת, שטבע אותה בעקבות שיגור ספוטניק, והיא טרם השתרשה ב-1959. ואילו מילים מדויקות

4
ה"אנחות", כפי שמציין פרי (עמ' 281), הן מטונימיות לאנחות הנאהבים: "הירח, הנחקר והמוכר, או ירח שהוא 'תוצר אנושי' – נכנע ושב להיות מזר מזר, רומנאטי, שהנאהבים נאנחים לאורו בלילות־ירח־רומאנטיים (ועל כן – באופן מיטונימי – הוא עצמו 'כולו אנחות')".

81
84

80
84

יותר לתיאור מהותה של לונה 1, כמו "גשושית", כלל לא היו בנמצא – כפי שיעידו העיתונים, שכינו אותה בשמות שונים ומשונים כמו "קליע קוסמי" או "טיל קוסמי" (לפני החטאת הירח) ו"ירח מלאכותי" או "כוכב לכת מלאכותי" (אחרי הכניסה למסלול סביב השמש).

לכן לא מדובר בירח שלנו המתעד לנחות על הארץ, אלא בירח מלאכותי משלנו המתעד לנחות על הירח. אבידן משים עצמו אפוא בתפקיד הלוניק: יש לו תפקיד אחד, כיוונחיתה אחד, אבל הוא מסרב לנחות בתנאים הנחותים שמציע לו מרכז הבקרה במוסקבה. לו, לאבידן 1, יש תכניות נחיתה אחרות, אבל הם מגנים את שיריו, ממיינים את שידוריו, קוראים לו "מושחת" ומודיעים בתוקף שלא יענו לרצונו לנחות "נחיתת-לא-אונס". וכמו הלוניק הסורר ש"סירב" להתרסק על הירח ו"העדיף" להמשיך בדרכו – כך אבידן מעדיף לנסות את מזלו בין כוכבים, לדון עצמו לחיים של בדידות מזהרת, מאשר לתקשר עם האנשים האלה, עם אותם "יצורים חסרי תנופה / בתוך אטמוספירה דחוסה".

לפנינו משא ומתן בין שני צדדים: אבידן והאנושות. הירח (הטבעי) הוא סמלו של הגאון הרומנטי, דמותו של אבידן כמובן. כבר אין לו, למשורר כמו אבידן, מקום של כבוד בדמיון ההמון, כפי שהיה "אֶז בְּיָמִים הָהֵם / כְּשֶׁהָיָה עֲדִין גָּדוֹל וּמַחֲמִם / פִּי שְׁנִיִּים". אז הוא היה פשוט מתעלם מתעלם מהם. היום זה כבר לא כל כך פשוט. לכן הוא מנסה להשתחרר מכבידתם, שהפכה מכבידה, ולהפוך לירח מלאכותי. אלא שדווקא עכשיו הוא זקוק לאישורם. וכשהם לא מאשרים לו מעמד מיוחד, אוטונומי, אבידן מבכר לשוב ולהיות משורר רומנטי – להפוך חזרה לירח הטבעי – ובלבד שלא יאלץ להתברגן, להתערבב עם כל המגנים והממיינים: "וְלֹכֵן הוּא חֲזָר חֲזָר חֲזָר / לַהֲיֹת כְּמִקְדָּם מְזָר מוֹזָר / חֲצִיו לֹא מְכָר וְחֲצִיו קָר / וְכָלוּ אֲנָחוֹת"⁴.

השיר מתאר מצב ביניים טרגי. מצד אחד אנושות שעוד אינה יכולה לנחות על הירח, ומצד שני ירח שכבר אינו מאיר ומחמם את לילות האנשים. מצד אחד האנשים כבר זנחו את הירח הרומנטי כמגדלור החולמים והאוהבים, הסהרוריים ומוכי הירח, ומצד שני הם טרם אימצו את אורח החיים המלאכותי, המהיר והעוצמתי, של הלוויינים. זהו עולם שכבר יש בו שידורים, אבל עדיין יש בו גינויים.

ובאמצע, בין פטיש האדם המפספס לסדן היקום המפוספס, ישנו אבידן: משורר רומנטי בישראל הקטנה של שנות החמישים. אדם שבא לעולם בטרם עת ומאוחר מדי.

"שָׁכַח אוֹתִי / אִם אַתָּה מֵאֲמִין בְּשֵׁמֶשׁ", הוא כותב בשיר מאותה תקופה, "מרחק בטוח" (עמ' 108). "נולדתי אֶלְתוֹף עוֹלָם מֵתִיק מִדִּי, / עֲמוּס שְׁקוּלִים וְהִתְחַיְבוּת אֵינְסָפֶר. / אֵלּוּ נוֹלַדְתִּי חֲמֻשִּׁים שָׁנָה קֶדְמָלְכוֹ, / יִתְכֵּן שֶׁהֵייתִי מִתְנַדֵּעַ אֶל עֲצָמִי / בְּנִסְבּוֹת חֲגִיגוֹת הָרֶבֶה יוֹתֵר / עִם תְּעוּדַת-לֶדָה אַחֲרֵת / מִנִּיר עֵבֶה / וְאוֹתִיוֹת גּוֹשִׁיוֹת".

ויחד עם זאת, "כָּל זְמַן / שֵׁיִשׁ בְּעוֹלָם יוֹתֵר מִיָּם מִלֵּאמִּים, יוֹתֵר / שֵׁמֶשׁ מִלֵּאשֶׁמֶשׁ, מִתֵּר עֵדִין / לְהִתְכַּוֵּן בְּשִׁקְטָה וּמִתוֹף רוּחָה יַחֲסִית לְדוֹר / הַבָּא. עֲכָשׁוּ / מִיִּשְׁהוּ מִכְרָח לְנוֹעַ מִכָּאן וְהִלָּאָה, לְבַצֵּעַ אֶת / הַיִּצִּיָּאָה הַבְּלִיתִינִמְנַעַת, שֶׁבִּלְעֵדִיָּה / אֵין אִמְנוֹת וְאֵין הִתְחַדְּשׁוֹת" ("קיץ 1962", עמ' 126-127).

הבית מלא "שא"

/ אסיף רחמים

קפלה קולות

הַבֵּית מֵלֵא מוֹזִיקָאנְטִים.
אָבִי אָמִי אָחִים אָחוֹת.
כָּל אֶחָד קָם מִמְּקוֹרוֹ.
כָּל אֶחָד אוֹחֵז כְּנוֹרוֹ וְשִׁירוֹ.

גָּמְרוּ הֵלֵל – כָּל אֶחָד
שָׁב לִמְקוֹרוֹ רְחוֹקוֹ.
כְּנוֹרוֹ לִמְקוֹמוֹ וְשִׁירוֹ.
רַק הָאֲדָמָה שׁוֹמֶעֶת שָׂא.

מצד אחד, "קפלה קולות", השיר שפותח את הספר בעל אותו שם,¹ הוא שיר אבות ישורוני שיפוסי, לפחות מצד חומרי הליבה שלו; גם הוא, כרבים כמותו, אינו אלא וריאציה על אותו נושא-יסוד שעל גבו צמח עולמו השירי המאוחר של המשורר: האבל על אובדן המשפחה והצורך הבוער בבן הבכור מוכה-האשם להנציח את זכרה דרך המדיום השירי. מצד שני, בולט שיר זה כחריג בנוף הישורוני: הוא מציג חיזיון תיאטרלי פנטסטי לא שכיח, שבמסגרתו מתגלגלים בני המשפחה המתים בנגינה של תזמורת כלייזמרים המגיעה להופיע בפני הבן החי בביתו, בנגינה ובשיר.

המלה הראשונה בכותרת השיר, "קפלה", מפנה אל היידיש, שפת האם הזנוחה: קפלה = תזמורת רב-קולית, ובפרט של כלייזמרים.² קפלה, כידוע, היא גם בית תפילה קטן שנבנה לזכרם של קדושים, מלכים, אצילים או תורמים שהכנסייה הייתה חפצה ביקרם, ושלרוב נקברו בתוך המבנה עצמו. שלא כבתי התפילה הציבוריים הגדולים, הקפלה אפשרה למתפלל לקיים פולחן אישי ואינטימי לצורך התייחדות עם המתים. בצירוף המלה "קולות", ה"קפלה" מספרת את הסיפור כולו: המרחב הריטואלי של זיכרון ואזכרה הופך לאולם אירועים והחלל הקר שמיועד להנצחת המתים מתמלא בצלילי חייה של המשפחה-תזמורת (בעצמה קפלה, כאמור) שהושבה לחיים. בלילת המרחבים גולשת אל תוך השורה הראשונה ומוליכה מהאינטימי לאינטימי-יותר:

³ ראו "עבודת הזכרונות" בתוך: "אדון מנוחה" 1990, עמוד 137.

⁴ פסחים ה' משנה ז'. וראו גם תוספתא מסכת פסחים הלכה י"א: "כהן הקרוב אצל המזבח שופכו שפיכה אחת כנגד היסוד. אם שפכו שלא כנגד היסוד, פסול. הלויים עומדין על דוכן וגומרין הלל בשורה. אם גמרו, שנו, ואם שנו, שלשו, ואף על פי שלא שלשו מימיהן" (כתב־יד יונה, פירוש ליברמן).

⁵ עולה על הדעת מכת בכורות, אם כי בשינוי אחד מהותי: בשיר שלפינו דווקא הבן הבכור הוא שנותר בחיים והוא זה שאמון על שמירת הזכר של שאר בני־הבית ההרוגים. מנקודת מבט ישורונית, זוהי מכת הבכורות האמיתית.

¹ ראו אבות ישורון "קפלה קולות", 1977.

² ראו כל כתבי אבות ישורון II 1997, עמוד 269.

הקפלה, מתברר, היא לא אחרת מאשר הבית; בימת החזיונות שורצת המוזיקאנטים היא מקדשו הפרטי ביותר של הבן. זהו המרחב הטקסי שבו תיעשה "עבודת הזכרונות".³

ולא די בכך. השורה הראשונה של הבית השני, "גָּמְרוּ הֵלֵל – כָּל אֶחָד", מפנה למסכת "פסחים" העוסקת, בין השאר, בסדר הקרבת קרבן פסח בבית המקדש: "יִצְתָּה כֵת רֵאשׁוֹנָה וְנִכְנָסָה כֵת שְׁנִיָּה. יִצְתָּה שְׁנִיָּה, נִכְנָסָה שְׁלִישִׁית. כְּמַעֲשֵׂה הָרֵאשׁוֹנָה כֵךְ מַעֲשֵׂה הַשְּׁנִיָּה וְהַשְּׁלִישִׁית. קָרְאוּ אֶת הֵהֶלֶל. אִם גָּמְרוּ שָׁנוּ, וְאִם שָׁנוּ שֶׁלְשׁוּ, אָף עַל פִּי שֶׁלֹא שֶׁלְשׁוּ מִימֵיהֶם".⁴ רמיזה זו למסכת התלמודית כורכת את החיזיון הפנטסטי בנשגב ובנורא: בנשגב, משום שהיא מחברת את החיגה הפוליפונית העממית לבית המקדש, שם שרו הלויים בעת טקסי הקרבת הקורבנות. הלהקה הגלותית קלילת-הקשת מתגלגלת בלהקה דתית חמורת-סבר המשרתת בקודש; שירת-החולין – בשירי הלל; הקפלה-בית – בקודש הקודשים היהודי. המוסיקה היא הדבק והמוליך, ומה שחיבר בין הדובר למשפחתו מחבר בתורו את המשפחה אל צור מחצבתה. ורמיזה זו כרוכה כאמור גם בנורא, משום שהיא קושרת את נגינת המשפחה הרצוחה, זו שהועלתה על המזבח כרבות אחרות כמותה, לטקס הקרבת הקורבנות במקדש, הוא זבח פסח. ועד הקדושים הוא ועד הנרצחים. אלה השרים הלל למקריבים – הועלו בעצמם על המוקד. אקורד של קדושה בלולה בקטסטרופה צונח באחת על הרוח הקלילה שהביאה איתה התזמורת עת עולה השאלה הבלתי-נמנעת, האם אפשר שהמוזיקאנטים השרופים מלווים בנגינתם את הקרבנם שלהם.⁵

עם שגמרו את ההלל – ולא שנו – נעלמים המנגנים על כליהם ושיריהם. כל מי ש"קָם מִמְּקוֹרוֹ" שב עתה "לִמְקוֹרוֹ רְחוֹקוֹ", אי-שם בממלכת הרוחות. הקולות משתתקים כולם, זולת צליל אחד שנותר להתנגן: "רַק הָאֲדָמָה שׁוֹמֶעֶת שָׂא". שוב היידיש, שלה שמורה זכות המלה האחרונה כשם ששמורה לה זכות המלה הראשונה. "שא" ביידיש משמעותה הס, שקט. מהיכן נלחש ההס הפרדוקסלי הזה, צלילה של הדממה, ומדוע רק האדמה יכולה לשמוע אותו? זו הפעם הראשונה בשיר שעניין השמיעה מוזכר – רגע לפני הסוף ודווקא אחרי שהמוסיקה גוועה, דווקא אחרי שלא נותר עוד בעצם מה לשמוע. הרגע הזה חושף את האמת הנוראה ששירת ישורון מתעמתת איתה פעם אחר פעם: כל מה שנשאר מצלילי העולם שאבד – מאינספור הקולות שאכלסו אותו

6
 "סוף החיים / זה אֲדָמָה. / חָץ
 מִזֶּה / אֵין סֵף". ראו "נראה
 לי להתנתק מהחבר'ה",
 בתוך: "אדון מנוחה" 1990,
 עמ' 65.

7
 ראו "להתעטף בהם", שם,
 עמ' 155.

ומאינספור האנשים ששרו בו את שירת חייהם – הוא קולו של השקט, המשייט, עקר וחלול, על פני האדמה. ההברה הפתוחה שחותמת את השיר מאפשרת לצליל הזה להימשך לבדו באין מפריע, שר א-קפלה.

הפער בין המוסיקה שפתחה את השיר לבין קולה של הדממה שחותם אותו הוא הפער הבלתי נסבל בין מה שיכול היה להיות לולא אבד לבין מה שישנו. הוא מומחש דרך הסימטריה המעוותת שהשיר מייצר, ושמוכמנת בתוך המבנה המהודק של שני בתים בני ארבע שורות כל אחד: השורה השנייה של הבית הראשון עומדת כנגד השורה הראשונה של הבית השני; השורה השלישית של הבית הראשון – כנגד השורה השנייה של הבית השני; והשורה הרביעית של הבית הראשון – כנגד השורה השלישית של הבית השני. אנו נשארים אפוא עם הצמד האחרון, זה שמורכב מהשורה הראשונה בבית הראשון ומהרביעית והאחרונה בבית השני: "הַבֵּית מְלֹא מוֹזִיקָאֲנָשִׁים" ו"רֶק הָאֲדָמָה שׁוֹמֶעַת שָׁא". העימות של שתי השורות הללו מביא את הדיסוננס, שהצמדים הקודמים החלו בבנייתו, לשיאו. האוטופיה שאיתה פתחנו מסתיימת במפח נפש. מה שראשיתו בתנופה גדולה, במלאות ויטאלית ושמחה, אחריתו בחבטה מהדהדת אל קרקע המציאות, אל האדמה שבה קבורים המוזיקאנטים ששוב לא ישמיעו צליל לעולם.⁶

בסופו, השיר מותיר אותנו עם ה"מנגינה" היחידה שאיננה תולדה של זיכרון והיזכרות, שאיננה מעשה דמיון אלא מה שנמצא כאן ועכשיו, על כל כובד משקלו. זה גם הרגע שבו הקירות המגוננים מתפוגגים והמרחב נפרץ ומאבד את מובחנותו: לא עוד קפלה, לא מקדש ולא בית אלא אדמה – קרה, רחבת-ידיים, שוממה.

הפרלמוטרים לא ילוהקו יותר בשירת ישורון לשיר ולנגן בפני הבן, אבל הם יוסיפו להופיע פעם אחר פעם, באינספור מחזות אבסורדיים אחרים, דובבים מגרוננו של זה שנשאר: "כָּל מֶה שְׁאֲנִי אִמֵּר בְּנִי עַל אֲבִסְרִד. / כִּי כָּל מֶה שְׁחִסֵּר לִי הָא אִמִּי וְאָבִי וְאָחָתִי / וְאָחִי".⁷

